

Normal buysa ben yokum!

Saci Lloyd Karbon Günlükleri 2015'te, çevre krizinin çivisini çıkardığı bir dünyayı bir lise öğrencisinin gözünden anlatmıştı. Karbon Günlükleri 2017'de ise üniversite öğrencisi Laura, mülteci sorunları ve su savaşlarının ortasından bildiriyor.

“Gözünün önünde böyle şeyler olurken, kim başını çevirip gider ki?”

Laura Brown artık büyüdü. Üniversiteye gidiyor, kendi kirasını ödüyor. 19 yaşında, güzel, yetenekli, eğlenceli, eh bir rock grubunun bas gitaristi olduğuna göre de epey havalı olmalı. Bu hayat dolu genç kızın günlükleri deyince kafanızda canlanan sayfaları Thames Nehri'nin sularına bırakmaya hazır olun, çünkü mevzu bahis kitap, yani *Karbon Günlükleri 2017*, *Karbon Günlükleri 2015*'in kaldığı yerden, çivisi çıkmış bir dünyadan bildiriyor!

İlk kitapta, çok çok yakın bir gelecekte, 2015'in distopik dünyasında lise öğrencisi Laura'nın, gençlik hezeyanlarıyla baş etmeye çalışırken çok daha büyük bir gerçekle, bilinen dünyanın,

sonuna geldiğimiz gerçeğiyle başa çıkmasına tanık olduk. Başrolde apolitik –hangimiz biraz değiliz ki– ve şiddet karşıtı –her ne sebeple olursa olsun– naif Laura var. Saci Lloyd, genç kızın günlüklerini öyle gerçek bir dille yazıyor ki insanın *Karbon Günlükleri* için kurmaca demeye dili varmıyor. Gelin, demeyelim. Evet, paralel bir dünya yaratalım beynimizde, aynı anda hem sellerden hem de kuraklıktan yıkılan, elektrikten ve daha birçok şeyden mahrum dünyamızın Londra'sında bir Laura yaşıyor. Laura, ailesi ve arkadaşlarının gelgitleri, insani zaafı, onun süssüz, slogansız sözleri öyle gerçekçi ki insanın gidip internetten Edepsiz Melekler konser tarihlerini araştırması geliyor. Dünyanın mülteci sorunları ve su savaşlarıyla deliye döndüğü bir

zamanda, kaçak bir organizasyonda karşılaşp, kötü giden her şeye karşı birlikte, “Diren!” diye bağırarak mümkün sanki...

İşte Londra'dayız. Dünyanın geri kalanı gibi burası da yanıyor. Herkes isyanda, caddeler ulaşım kapatılıyor, herkes fişleniyor. İnsanlar sokaklarda ve tabii tutuklanmalar, dövülmeler, hatta ölümler birbirini izliyor. İklim krizinin felaketleri nefes aldırılmazken, tüm dünya, doğal kaynaklarının elinden uçup gitmesiyle nasıl baş edeceğini bilemez hâlde büyük bir kaosla kıyamete doğru sürükleniyor. Artık tüm kaynaklar kısıtlı, karbon kartlarındaki limiti geçmek düşünülemez bile. Bir de üstüne yeniden hortlayan Nazi ve aşırı sağcı grupların korkutucu yükselişi var. Herkes önce saçma

İyi Kitap'ta bu ay...

Dünyayı yeniden keşfederken
Pelin Özer, 3

Sevdiğimiz şeyler, arkadaşlar ve hayat
Defne Ulus, 4

Garklayarak dünya yıldızı olunur mu?
Elif Türkölmez, 8-9

Evvel zaman içinde...
Sennur Sezer 13

Göçün buluşturduğu yıldızlar...
Elif Şahin Hamidi, 14-15

Uçan Salıncak:
Okuma listelerini ne yapmalı?
Şiirsel Taş, 20

Korku yetişkinliği kemirir
Kutlukhan Kutlu, 21

Cesur bir dizi: Acaba Ne Olsam?
Yıldıray Karakiya, 22-23

Ailenizi nasıl alırdınız?
Tuğba Eriş, 26

Anne Baba Köşesi:
“Erkek adam”dan babaya giden yolda...
Mustafa Selçuk Beşli, 30

9 Aralık Cumartesi

Laura,

Ben artık buralarda kalamam, o yüzden sana bu mektubu yazıyorum, bu sayede seni öylece terk edip gitmediğimi bileceksin. Her şey bittikten sonra, senin emniyette olup olmadığından emin olmak istedim. Seni bulmak için üniversite yurduna gittim, ama sen gitmiştin. Oradaki kızlardan biri senin 2-3 gün kadar önce oradan ayrıldığını söyledi, Kieran diye birinden bahsettiğini de duymuş.

Seni aradım, ama telefonu açmadın, o yüzden de askeri barikatları aşım Charlton'a gittim, ev boştu ve yine seni hiçbir yerde bulamadım. Sokaklar çalın gibiydi, barikatlarla ve oradan oraya koşturan insanlarla doluydu. Ortalıkta dolaşım herkese seni görüp görmediğini sordum, koştum, her yeri aradım. Sonra hava karardı ve sokağa çıkma yasağı başladı. Gerçekten gitgide umutsuzluğa kapılıyordum ve işte o an seni buldum. Orada yatıyordun, bilincin yerinde değildi, küçük bir sokakta, hemen Charlton Caddesi'nin yakınında. Paramparça olmuş bir motorsiklet de 500 metre ilerde, köşede duruyordu.

Seni hemen alıp en yakındaki hastaneye götürdüm, Queen Elizabeth'e. İç kanaman vardı. Çok kötüydü. Seni ameliyata aldılar, saatler sürdü. Tahminimce, diğerleri gözüaltına alınmıştı. Hiçbirinin telefonu cevap vermiyordu. Senin telefonun da ortalıkta yoktu, kaybolmuştu. Bütün şehir tamamen kilitlenmişti. Sivil hareketlerin hepsine yasak getirilmişti, hükümet ve ordu şehri kontrolü altına almıştı.

Yanımdan ayrılmadım. Tanrı var mı yok mu bilmem, ama bütün gece boyunca senin için dua ettim. En sonunda babana ulaşabildim, M40 barikatlarında sıkışım kalmıştı. Ağlıyor, ağlıyordu. Ne dediğini bile anlayamıyordum. Hastaneye gelebilmesi sabahı bile bulabilir.

Laura, keşke beni duyabilsen, keşke uyansan. Şimdi hemen buradan gitmeliyim, yoksa beni de gözüaltına alacaklar. Baban buraya gelmek üzeredir, ama benim gitmem lazım, beni anlıyor musun? Bütün vardiyalarda kimlik kontrolü yapıyorlar. Artık güvendesin.

Seni seviyorum

Adi

sapan politikalarıyla her şeyi iyice içinden çıkılmaz hâle getiren devleti, sonra da "yabancı" diye nitelendirdiği insanları bir kaşık suda boğacakmış gibi gergin. Tabii o bir kaşık suyu bulabilirse... Laura, elinden geldiğince politikadan uzak durmaya niyetli. Rock grubu Edepsiz Melekler onun her şeyi. Tabii bir de gönül meselesi var, Adi... *Karbon Günlükleri 2017* için söyleyebileceğimiz en net şey; hiç ama

hiçbir şey yolunda gitmiyor. Murphy, Laura ve tayfasının en sadık dostu. Her şey iptal, herkes kayıp, her maceranın sonu hayal kırıklığı... Buna karşılık olarak; insanlık tarihi dev bir dönmedolap. Bir yandan son derece distopik zamanları yaşarken, diğer yandan Rock müziği, hippiler, Che Guevara'larla 60'lar ruhuna dönen

bir dünyadayız. Kitapta sıklıkla söylendiği gibi; artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Bu bir devrim; Laura'nun rock grubuyla dans ettiği, ettirdiği gerçek bir devrim!

İlk kitapta Edepsiz Melekler'in solisti Claire ile Laura arasında şöyle bir diyalog geçiyor:

– Claire, nasıl beceriyorsun da her konuyu politikaya bağlayabiliyorsun?

– Çünkü zaten bağlı, Laura.

Karbon Günlükleri 2017'de ise Laura çok anlamlı bir cümle yazıyor günlüğüne: "Gözümün önünde böyle şeyler olurken, kim başını çevirip gider ki?"

ŞİDDETSİZ İSYAN

Dönüşüm tamamlandı, artık politikadan nefret eden genç kızımız da yumruğunu havaya kaldırıyor. Şiddetsiz, beylik sloganlardan uzak, kendi bildiği şekilde, Rock müziği ve gerilla sanatıyla. Nihayetinde her koşulda başka bir devrim mümkün! Laura, Adi, Sam, Claire, Stace... Konserlere devam. Devlete, ezilmeye, sindirilmeye, başını kuma gömmeye başkaldırmaya devam. Çok yakın bir yazda, biz de kendi devrimimizde dans ettik. Gezi ruhunu yaşayanlar, Laura'nın günlüklerini okurken bir başka heyecanlanacaklar. Öyleyse bir slogan da onlar için atalım: Diren Edepsiz Melekler!

Emel ALTAY

Karbon Günlükleri 2017

Saci Lloyd

Çeviren: Nazan Özcan

Tudem Yayınları, 424 sayfa

İYİ KİTAP Aylık Yaygın Süreli Yayın / 30.000 adet basılmıştır. Ücretsizdir. ISSN: 1308 - 8866

İmtiyaz Sahibi: Tudem Eğitim Hizmetleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına İsa Aykanat / **Yayın Yönetmeni:** İlke Aykanat Çam

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Zariye Biliz / **Grafik Tasarım ve Uygulama:** Nayime Korkmaz

Baskı ve Cilt: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti. Eskişehir Yolu 40. km. Başkent OSB 22. Cadde No: 6 Malıköy/Ankara 0(312) 284 18 14

İrtibat Adresi: 1476/1 Sk. No: 10/51 35220 Alsancak - Konak/İzmir / **Tel:** 0(232) 463 46 38 **www.iyikitap.net** - **e-posta:** iyikitap@tudem.com

Dünyayı yeniden keşfederken

Pelin ÖZER

Remzi Kitabevi'nden çıkan iki kitap miniklere ve anne babalara neşeli birer sürpriz niteliğinde. Bin adet sözcüğü güzel resimlerle anlatarak küçük okurları kavramsal dünyaya davet eden Çocuklar İçin Resimli Büyük Sözlük ve Üstün Dökmen imzalı dört mevsim anlatısı...

Çocuğuna kitap okuyanlar pek çok şeyi yeniden öğreniyor olabilir mi? Çocuğuyla birlikte bir kez daha büyürken, evreni yeni baştan keşfe çıkmış gibi mi olur anne babalar? Belki de bildiklerini sandıkları her bir şeyi mecburen sil baştan sorgulamak zorunda kaldıklarından, içlerinde hep bir tazelik duygusuyla (ne mutlu ki mecburen) yaşamaya başlarlar. Bu ikili zihinsel yaşantı sayesinde kendi özel kütüphanelerinde,

zihinsel olarak gerilediğini iddia edenler bu tarz soruları, düşünceleri pek ciddiye almayacaklardır şüphesiz. Ama ben yine de bu konuda bir kez daha düşünmeleri ve böylesine benzersiz bir fırsatı kaçırmamaları için ısrar etmek isterim onlara. Zira böyle bir zenginliğin anlatıldığı kitaplar pek bulunmaz kitapçılarda, onu insan ancak kendisi keşfeder.

DEV BİR SÖZLÜK

Çocuğumun dil duygusunu keşfeder, bu uğurda topladığım kanıtlarla onu daha iyi anlayıp çözümlemeye, ona yetişmeye çalışırken dille ilişkimi taze bir bakışla yeniden değerlendirmem gerektiğini düşünüyordum ki karşıma dev bir sözlük çıktı. Remzi Kitabevi'nden çıkan Çocuklar İçin Resimli Büyük Sözlük, içine dünyayı konuk etmiş bir nevi evrensel-yaşamsal "A'dan Z'ye"... Mairi Mackinnon'un hazırlayıp Kate Hindley'nin resimlediği, bin sözcük ve resimden oluşan bu sözlük sayesinde çocuklar sadece düşündüklerini ifade etme sürecinde değil, yepyeni masallar kurma yolunda da epey mesafe alabilirler. Bu kitap sayesinde yönlerini kaybetmeden hedefledikleri her yere ulaşmaları mümkün. Sevimli kediler ve kitabın çeşitli köşelerinde karşımıza çıkan yaramaz fareler eşliğinde ilerlerken karşılaşacağımız başlıklardan bazıları şunlar: evde ve bahçede, şehirde, sporlar ve hobiler, çiftlikte, markette, dünyada neler var, sayılar ve günler, neden yapılmış, masal sözcükleri, yapabildiklerim, hoşlandıklarım... Balkabağının dolmalık biber şeklinde çizildiği çocuk kitaplarının piyasada alıcı bulduğu düşünülürse,

gerçekçi ve sempatik bir resimlemenin böylesine kapsamlı bir sözlük için ne kadar önemli olduğu daha da vurgulanmış olur.

DOĞAYI İÇİNİZE DAVET EDİN!

Remzi Kitabevi'nden çıkmış Üstün Dökmen imzalı *Mevsimler* kitabı da her dönem, her yaş grubu için çok ihtiyaç duyduğumuz, sevgi dolu, kapsayıcı, neşeli ve iyimser yaklaşımıyla kitaplığın kalıcı kitapları arasında kendine yer açıyor. "Duru ile Doruk" dizisinden çıkan bu kitabın resimlerini Esin Şahin yapmış. Her sayfasında temiz havanın ve tüm canlıların yumuşak dokunuşunu hissettiren kitapta doğayı evin içine cömertçe buyur etmiş insanların mutluluğuna şahit oluyoruz. Kimilerine sadece çocuk kitaplarının iyimser dünyasında sıkışıp kalmış gibi gelen yaşantıların aslında tek bir dokunuşla nasıl yanı başımıza kıvrılabileceğinin de ipuçlarını veren bu yalın ama etkili kitapta dört mevsimi dolu dolu aşkla yaşayabilmenin, dilenirse sonsuza dek sürebilecek o mutlu çocukluğun sırrı saklı...

Çocuklar İçin Resimli Büyük Sözlük

Mairi Mackinnon

Resimleyen: Kate Hindley

Remzi Kitabevi, 34 sayfa

Mevsimler

Üstün Dökmen

Resimleyen: Esin Şahin

Remzi Kitabevi, 16 sayfa

Sevdiğimiz şeyler, arkadaşlar ve hayat

Defne ULUS

Okul öncesi döneme hitap eden ve esas olarak, nesnelerle kurulan ilişkiye, vazgeçmeye ve paylaşmaya odaklanan iki kitap var elimizde: Küçük Eşek ve Yak'ın Doğum Günü ile Ayakkabı. Basit gibi görünen zor konular bunlar ama iyi ki kitaplar var!

Kabaca okul öncesi denilen ve yedi yaşa kadar olan dönem, elbette kategorik olarak insan hayatının en zorlu, en netameli dönemlerinden. Düşününce yoruluyor insan; öğrenecek çok

şey var. Neyin nasıl öğrenileceği ayrı sorun; trendler, ekoller ayrı. Elimizde, nesnelerle kurulan ilişkiler hakkında ipuçları veren iki kitap var. Basit gibi görünen zor konular bunlar; çocuğun hem bir özel alan (belki bununla birlikte mülkiyet) bilgisine hem de bir ortak alan (ve elbette paylaşım) bilgisine sahip olması gerekiyor. Bu arada, ikisi arasında hassas bir denge olduğunu kavraması, alanları mümkünse birbirine katıp karıştırmaması da lazım geliyor. Şimdi, bu gerçekten de zor bir iş değil mi? Ebeveynin sağlıklı mesafesi hakkında söz üretebilmem mümkün değil fakat Deniz'in ayakkabılarıyla, Küçük Eşek'in de arkadaşına aldığı hediyeyle meselesi fikir verebilir.

BAZEN AYRILMAK ŞART

Kırmızı Kedi tarafından yayımlanan ve "Deniz'in Sevdikleri Şeyler" dizisinden çıkan *Ayakkabı*, Ayla Çınaroğlu'nun yazıp Mustafa Delioğlu'nun resimlediği bir küçük hikâye kitabı. Doğrusu, son zamanlarda esen "çocuk modası"ndan ürktüğüm için epey temkinli yaklaştım hikâyeye ama korktuğum başıma gelmedi. *Ayakkabı*, hem hikâyesinde hem de çizimlerinde naif bir kitap. Bir başka güzel tarafı ise pek çok çocuk gibi yetişkinlerin eşyalarına, bilhassa ayakkabılarına meraklı bir çocuğun, Deniz'in, "sevdiği şey"le ilişkisini anlatırken ne okurunu ne de ebeveyni yoruyor olması. Uzun uzun mesajlar vermiyor ya da sözgelimi

"ebeveyne öğütler bölümü" içermiyor... Kimi zaman buna da ihtiyaç var elbette fakat küçük bir çocuğun, çok sevdiği, yepyeni ayakkabısından ayrılmayı istemeyişini ama bazı zorunlu hâllerde ayrılması gerektiğini lafı dolandırmadan, şefkatle anlatmış yazar.

ELBİSELİ EŞEKLER

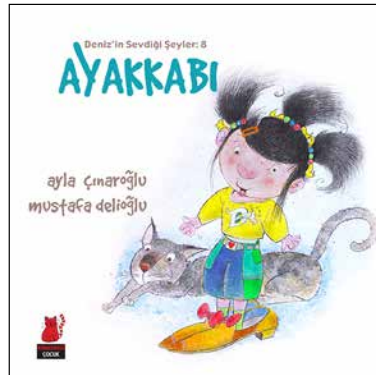
Küçük Eşek ve Yak'ın Doğum Günü, Rindert Kromhout, Annemarie Van Haeringen imzalı bir Can Çocuk kitabı. Çizimler şahane! Elbise giymiş eşekler hem merak uyandırıyor –sanki kostümlü parti havası var gibi– hem de sevimli görünüyor. Hikâyeye gelince... Yabancıysa değilsiniz. Ne zaman çocuğunuzun bir arkadaşının doğum günü

olsa iki hediye mi alıyorsunuz mesela? Dirayetli bir anne baba olarak sadece doğum günü çocuğuna hediye alıyor da olabilirsiniz, tıpkı Küçük Eşek'in annesi gibi. Fakat en azından kitapta anlatılana benzer sahnelerin pek çok kez, pek çok ailede yaşandığına eminim.

Kısaca şöyle: Küçük Eşek, arkadaşının doğum günü kutlamasına davetlidir. Arkadaşı için bir hediye seçmesi söylendiğinde gerçekten de oyuncakçı dükkânındaki en güzel –en azından kendisi için en güzel olan– hediyeyi seçer ve olaylar gelişir. Hediye o kadar beğenir ki Yak'a vermeye kıyamaz, türlü numaralar çevirir, taklalar atar, kılıflar bulur vs. Ama helal olsun o anneye, bir adım geri atmaz, vicdanı azıcık bile mızırdanmaz, hediye Yak'ındır, Yak'ın olacaktır! Bu netlikte durur. Çaresiz, güzelim hediyesinden vazgeçeceğini sanan Küçük Eşek'i bir sürpriz de bekler ama. Yak, o oyuncakla tek başına oynamaz, en yakın arkadaşı Küçük Eşek'i de yanına alır ve birlikte yorulana kadar oynarlar. Doğum günü pastasından söz etmiyorum bile!

Hamis: Günün sonunda Deniz de Küçük Eşek de Yak da mutlu oluyor!

Deniz'in Sevdikleri Şeyler 8 – Ayakkabı
Ayla Çınaroğlu
Resimleyen: Mustafa Delioğlu
Kırmızı Kedi Yayınları, 16 sayfa

Küçük Eşek ve Yak'ın Doğum Günü
Rindert Kromhout
Resimleyen: Annemarie Van Haeringen
Çeviren: Gül Özlen
Can Çocuk Yayınları, 32 sayfa

Yalancılar bize ne öğretir?

Didem ÜNAL BİÇİCİOĞLU

Dinozorları ve yaşadıkları dönemi anlatan kitaplar çocukların her zaman ilgisini çekmiştir. Bu ilgiye yanıt veren kitapların sayısı artıyor. Redhouse Kidz'den çıkan Devdinozorus, sevimli dinozor karakterler üzerinden bir tür “yalancı çoban” meseli anlatıyor. Diğer kitap da bildiğin dinozor ansiklopedisi işte!

Şimdilerde bu “dinozorlar” çok ünlü ama kendi çocukluk dönemimden hatırladığım tek “dino” *Taş Devri* çizgi filminde neredeyse evin kedisi niyetine ortalarda koşturan, sevimli “Dino” idi! Almidilli'nin “Larousse Ansiklopedim” serisinden çıkan *Dinozorlar* kitabı ise şaşkın bakışlı, komik suratlı, sevimli dinozorların özelliklerini anlatıyor. Her türün hayatta kalabilmek için kendini diğerine üstün kılan bir özelliği var. Aslında bu durum oldukça ilginç bir tablo çıkarıyor ortaya; en dezavantajlı görünen tür dahi, diğerini enteresan yöntemlerle pasifize edip görece “güçlü” olanın elinden kurtulmayı başarıyor! Kimisinin dikenleri var ve zırlı kalın, kimisinin dişleri sivri, kimisi hızlı koşabiliyor, kimisi ise başının üstünde bir tür ibiğe sahip ve rakiplerini kaçırtan korkunç sesler çıkarıyor! Aslında bu durum bana ister istemez tanıdık geliyor... İnsanoğlu da güçsüz bulunduğu yönlerini kendine özgü, onu “kendisi” yapan, iyi ve yüksek bir becerisiyle kapatıp varlığını ayırmaz mı?

Çocuğunuzla birlikte kitabı okuyup ardından, “*Dinozorlar yarışsa hangisi kazanırdı?*” diye sorup fikrini alabilir, “*Peki bir dinozor olsan hangisini seçerdin?*” diyerek ilgi alanları ve bakış açısı konusunda farklı ipuçları edinebilirsiniz! Aynı zamanda “oyunlu” bir kitap

bu. Arka sayfada yer alan çıkartmalarla kendi dinozorunu oluşturmak, gölgesini bulduğun dinozorun üstüne çıkartmasını yapıştırmak türü oyunlarla eğlenceye devam etmek mümkün.

YALANCININ MUMU

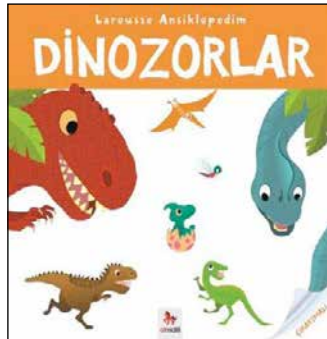
Redhouse Kidz ise *Devdinozorus* adlı kitapta, eğlenceli çizimleri ve hareketli öyküleriyle çocukların yakından tanıdığı Jonny Duddle'ın dinozorlarını getiriyor önümüze! Jonny Duddle'ı gene aynı yayınevinden çıkan *Kapı Komşumuz Korsanlar* ve *Uzayın Kralı* adlı kitaplarından hatırlayacaksınız. Aslen yalancı çoban masalının dinozor versiyonu demek de mümkün bu öyküye... Dört yavru dinozor,

birbirlerinin en yakın arkadaşları ve tabii ki çok oyuncuları. Anneleri onları Devdinozorus'a karşı dikkatli olmaları konusunda uyarıyor. (“*Dikkatli ol yavrum!*” diyen bir anne dino görünce, “*Dinozor da olsa; anne, annedir,*” demekten kendinizi alamıyorsunuz.) Ancak yaramaz Taşkafa sevgili arkadaşlarını her seferinde “kafaya alıyor”, ta ki Devdinozorus'la gerçekten karşılaşana dek! Kitapta gerçekten eğlenceli ayrıntılar var... Örneğin, kitaptaki tüm türler gerçekken Devdinozorus sadece bu kitap için tasarlanmış. Sayfa yapısı da dikkat çekiyor; Taşkafa'nın Devdinozorus'la karşılaştığı dehşetli an sadece yana değil yukarıya doğru da açılan sayfada resmedilmiş. Arkadaşları Taşkafa'nın yalancılığına ve alaylarına kızarken arada bir tanesinin “*Yalancının tekiydi ama en azından bana kaçıp saklanmayı öğretti,*” dediğini fark edip gülümsüyoruz...

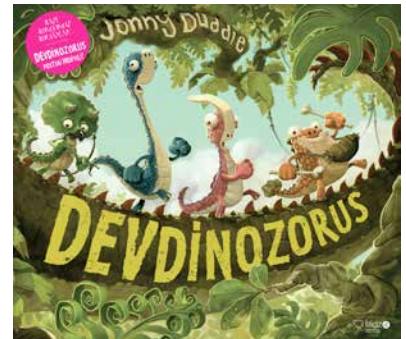
TAŞKAFALILARI DİNLEMİYİN!

Kitabın armağanı, belki sizin de duvarınıza asmak isteyeceğiniz bir poster! İthaf cümlesi ise başlı başına şaheser: “*Daisy ve Rosie için... Her zaman kendi bildiğiniz yoldan gidin ve taşkafalıları dinlemeyin! Sevgiler, babanız.*”

Larousse Ansiklopedim - Dinozorlar
Valérie Guioix, Charlie Pop
Çeviren: Senem Şen
Almidilli Yayınları, 24 sayfa

Devdinozorus
Jonny Duddle
Çeviren: Turgay Bayındır
Redhouse Kidz Yayınları, 40 sayfa

Oyuncaklar ülkesine gidiyoruz...

Ezgi BERK

Çocukken hayali bir arkadaşı olanlar vardır aranızda. İşte minik ejderha Lumpi Lumpi de Giampi'nin hayali arkadaşı. Ne var ki Giampi onu biraz tuhaf hayal ettiğinden Lumpi Lumpi de biraz tuhaf bir ejderha. Ne gam! Bir kere, Lumpi Lumpi her daim Giampi'nin yanında!

Çocukken ejderhalar ve dinozorlar hangimizin ilgisini çekmedi ki? Spielberg'in *Jurassic Park* filmi çocukluğumun dinozorlarla dolu geçme nedenidir, korka korka az seyretmedim bütün filmlerini. Şimdilerde ise Can Çocuk Yayınları sayesinde tanıştığımız "evcil ejderha" Lumpi Lumpi'nin zamanında yaşıyoruz.

İlk Okuma Kitapları dizisinden çıkan "Lumpi Lumpi Arkadaşım Ejderha" üst başlıklı serinin yeni çıkan kitabı bizi oyuncaklar ülkesine götürmeyi vaat ediyor; hem de "Hayali Arkadaş Hayvanların Oyuncaklar Ülkesi"ne. İlk sayfa, serinin diğer kitaplarında olduğu gibi Lumpi Lumpi'nin kimlik kartıyla başlıyor. Giampi'nin hayali arkadaşı olan Lumpi Lumpi, soğuk alevler püskürtebiliyor! Üstelik bu alevlerin duygu durumuna göre renkleri de var.

YEŞİL EJDERHA LUCIGNOLO

Hassas ejderha Lumpi Lumpi bu defa, Giampi'nin matematik sınavıyla ilgili ailesine yalan söylediği bir akşam odasında beliriyor. Ufak tefek atışmalardan sonra hassas Giampi, matematik kitabını eyer niyetine kullanarak Lumpi Lumpi'nin sırtına atıyor ve birlikte yeni bir maceraya balıklama dalyorlar. "Hayali Arkadaş Hayvanların Oyuncaklar Ülkesi"ne giriş pek kolay olmasa da Lumpi Lumpi, Giampi'nin mızımızlanmalarına aldırmadan ikisini de hızlı trene bindirip eğlencesine devam ediyor. Lumpi Lumpi ise bir sonraki dönmedolap macerasında onu yalnız bırakıp ok atmaya giden Giampi'nin yanına "lunaparkı pençesinin içi gibi bilen" yeni arkadaşı yeşil ejderha

Lucignolo'yla birlikte geliyor. İşte ne oluyorsa bundan sonra oluyor. İki ejderhanın Giampi'yi yalnız bırakıp birlikte eğlenmeye gitmeleri ve bir süre sonra Giampi'nin Lumpi Lumpi'yi aramaya çıkmasıyla tehlike çanları çalmaya başlıyor.

EŞEK KULAKLI EJDERHA

Giampi, arkadaşını ararken bir adamın eşeklere araba çektiğini görüyor, hemen anlıyor ki burada çok kalanlar eşeğe dönüşüyor ve bu adam da pazara götürüp satıyor onları. Lumpi Lumpi'nin yeni arkadaşı Lucignolo'nun da eşeğe dönüştüğünü görünce iyiden iyiye telaşlanan Giampi, çok yavaş konuşan yeşil salyangozun yardımıyla Lumpi Lumpi'yi toynakları çıkmış, kulakları eşekkuşağına dönüşmüş ama henüz ejderha özelliklerini kaybetmemişken buluyor. Hemen sırtına atlıyor ve eve doğru yola koyuluyorlar. Bu sırada Lumpi Lumpi'nin tekrar ejderha olabilmesi için Giampi çarpım tablosunu saymaya başlıyor.

Lumpi Lumpi'nin tekrardan tam bir ejderhaya dönüşüp dönüşemediğini bu sevimli kitaptan öğrenebilirsiniz. Hatta bir çırpıda yavrunuzla birlikte okuyup diğer maceraları da merak edeceğinize eminim!

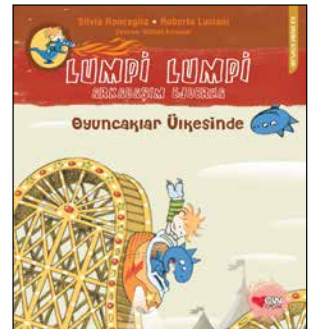
Eğlenceli bir dille yazılmış, sık kıkırdamamızı sağlayan bu kitabın resimleri de pek sevimli. Lumpi Lumpi'yle Giampi'nin maceraları, kurşun kalemle çizilip içleri renklerle zenginleştirilerek resmedilmiş.

Kitapta yer alan diyalogların başına ise kim konuşursa onun kafa figürü eklenmiş ve bu figürler konuşan kişi ya da ejderha o an ne hissediyorsa ona göre resmedilmiş. Utanmış bir Giampi varsa karşımızda, onu yanakları al al görüyoruz diyalogun başında. Hem de her diyalogun bir rengi var. Böylelikle henüz okulöncesi çağda olan çocuklar, kitaba baktıklarında yazıları okuyamasa da ebeveynleriyle beraber kimin ne söylediğini tahmin edebilir; okula yeni başlayanlar ise kitabı inceleyerek bu yaratıcı tarzı, okuma yazma öğrenirken işlerini kolaylaştırmak için benimseyebilirler.

Sözü daha fazla uzatmayayım. Uzatmayayım ki siz de sayfanın muhtelif yerlerine serpiştirilmiş sevimli ejderha ve Giampi'nin resimlerine doya doya bakın. Hatta belki siz daha güzelini çizer boyarsınız. Kim bilir?

Lumpi Lumpi Arkadaşım Ejderha
Oyuncaklar Ülkesinde
Silvia Roncaglia
Resimleyen: Roberto Luciani
Çeviren: Nükhet Amanoel
Can Çocuk Yayınları, 56 sayfa

-İSTANBUL'U GEZİYORUM- 2

Şirin

ile İstanbul'u Gezmek
Yine Çok Keyifli!

5
Kitap

9 yaş ve üzeri

Şirin, İstanbul'u gezerken eğlenmeye ve öğrenmeye devam ediyor! Kimi zaman ailesiyle, kimi zaman okul arkadaşlarıyla yaptığı bu gezilerde Şirin, bol bol fotoğraf çekiyor, merakla etrafı inceliyor, orijinal fikirler buluyor ve tabii ki her seferinde ortalığı çok fena karıştırıyor! Şirin'le birlikte şahane yerler gezmek, çokça eğlenmek ve heyecan verici bilgiler öğrenmek için istikâmet bu kez; Beşiktaş, Sultanahmet, Süleymaniye, Belgrad Ormanı ve Çamlıca Tepesi...

iyi ki kitaplarım var...

timascocuk.com

[timascocuk](https://www.facebook.com/timascocuk)

[timas_cocuk](https://www.instagram.com/timas_cocuk)

Garklayarak dünya yıldızı olunur mu?

Elif TÜRKÖLMEZ

Michael Rosen'in gerçekten çok komik bulduğum  kitabından söz edeceğim sizlere. Bu kitapları okuyan kıkır kıkır güler, garklar, pırtlar, havlar... Velhasıl yle gerine gerine eğlenir. Bir de u çok önemli sevgi ve sorumluluk meselesinde düşünmeden düşünür belki...

İngiliz yazar Michael Rosen'in yazdığı üç kitap, *Garklayan Gamze*, *Pırtlayan Balık* ve *Konuan Köpek* ocukların aşırı meraklı oldukları  konu zerine. Ne mi bunlar? Pırtlama, garklama ve havlama. (Daha doğrusu mesele evcil hayvanlar; bol tüylü ve eğşimik kokulu bir köpek ya da yavru bir kedi veya muhabbet kuşu, tamam tamam alık bir balık da olur.) Balık besleyenler alınmasın, balıkların aslında hiç de alık olmadıklarını anlatacağım birazdan sizlere, ama ne yapayım güzel kafiye oldu, dayanamadım.

Ben de Michael Rosen'dan çocukların kafiye dsknlğ ile ilgili bir öykü yazmasını istiyorum. Mesela Ayşe kafiyelelere takmış olsun, sürekli kafiyeli konuşsun, "*Annecim biliyorsun ben sevmem pırasa / çok memnun olurum eğer varsa bir parça yarasal!*" deyip kıkırdasın. Annesi bu işten biraz sıkılsın ve onu doktora götürsün ancak doktorlar are bulamasın. Bir gün başbakan televizyona çıksın ve kafiyeleleri kullanımdan kaldırdığını açıklasın. Peki, şimdi Ayşe ne yapsın? Suç işleme pahasına konuşmaya devam mı etsin, yoksa sonsuza dek sussun mu? Boyun eğip düzene, herkes gibi mi olsun? Neyse, bunu Rosen'a ileteneğim.

KÖPEKLER SAHİBİNİ SEÇİYOR

Ne diyordum, Rosen harika üç kitap yazmış. Aslında kendisinin 100'den fazla kitabı var ve eminim siz bu satırları okurken Londra'daki evinde bergamot kokulu çaylar içip yeni kitaplar yazmaya devam ediyordur ama ben size şimdilik n anlatayım.

Mavibulut Yayınları'ndan çıkan kitapların çizimi de ünlü illüstratör Tony Ross'a ait. Bak bak doyma tadında işler yapan Ross, Astrid Lindgren'den Lewis Carroll'a dünyanın en ünlü ocuk

kitabı yazarlarının kitaplarını resimlemiş bir büyük sanatçı.

İlk olarak *Konuan Köpek*'ten bahsedeyim size. Tuğçe ve annesi bir gün bir köpek sahiplenmek için barınağa giderler. Ancak bu barınak bildiğimiz barınaklardan biraz farklıdır. Bu barınakta gidip en sevimli ya da ne bileyim en temiz, en sağlıklı, en tatlı, en cins köpeği seçmek gibi bir şansınız yoktur. Bu barınakta köpekler kendileriyle yaşamak isteyen insanlar kendileri seçer. Onlarla görüşme odasında bir mülakat yaparlar ve eğer gözleri tutarsa tamam derler. İşte Tuğçe ve annesi de Krem Karamel adlı bir köpek tarafından böyle bir mülakata tabi tutulur. İlk hatalarını ona Lassie adını vermek istediklerini sleyerek yaparlar çünkü bu akıllı köpeğin hli hazırda bir adı vardır. Neyse ki diğer sorulardan geçerler ve Krem Karamel yeni bir aileye, aile de tatlı bir köpeğe kavuşur.

Kitabı okurken bunun gerçek olmasını o kadar istedim ki! Yani köpeklerin bizi seçip değerlendirmesini... Birden dillenip onlara yaptığımız yanlışları dklmelerini... *Havlayan Köpek*, özellikle bir evcil hayvan

bytmek isteyen çocuklar için çok önemli bir kitap. Okuduktan sonra durumu daha iyi değerlendirecek; gerçekten ona vakit ayırabilecek miyim, onu gezdirebilecek miyim, mutlu edebilecek miyim diye dnecekler. Ben kitabı bitirir bitirmez işlerimi erteleyip kpeğimi uzun bir yürüyüşe çıkardım.

MUTLU SON MU DEDİNİZ?

Garklayan Gamze ise özellikle "mutsuz son"uyla favorim. Aslında buna mutsuz son demeyelim de, açık kapı bırakan bir son diyelim. Hikâye de şöyle: Gamze bir gün durup dururken garklar ve oyuncak kaplanının yere düşmesine neden olur. Tam yaptığından utanacakken bakar ki ne zaman garklasa etrafta bir şeyler devriliyor. Bundan büyük zevk alır ve bu süper gücünü okuldaki arsız çocuklar üzerinde kullanmaya başlar. Önceleri bu durum başına biraz bela olsa da zamanla acayip ünlü biri olmasını sağlar. Gamze bu yeteneği sayesinde Hollywood'a bile gider. Ama işler pek iyi gitmez. Bu yk özellikle, ocuk kitaplarında görmeye alışık olduğumuz mutlu son temasıyla dalgasını geçmesiyle aradan sıyrılıyor. İyi de

Garklayan Gamze
Michael Rosen
Resimleyen: Tony Ross
Çeviren: Acar Erdoğan
Mavibulut Yayınları, 64 sayfa

yapıyor. Çünkü hayatta her sonun mutlu olmadığını, mutlu olması gerektiğini çocukların da kavrayabileceğini düşünüyorum.

KÖPEK YERİNE PIRTLAYAN BALIK

Pırtlayan Balık ise başkalarıyla birlikteyken yapılması pek hoş karşılanmayan ama çocukların yine pek sevdiği ve ilgilendiği bir durum olan pırtlama üzerine. Ezgi, annesinden bir köpek ister annesi ise ona balık alır. Ezgi tabii ki hayal kırıklığına uğrar ama elindekiyle idare etmeye karar verir ve balığı Pofi'yi bir köpek gibi eğitir. Balık Pofi bir süre sonra yakala komutunu filan geçin, pırtlayarak şarkı bile söylemeye başlar. Bu yeteneğiyle bir yarışmaya katılır ve maalesef başına bir kaza gelir. Bu talihsiz kaza sonrasında “*şarkı pırtlatma yeteneği*”ni kaybeder. Ama Ezgi'nin ona olan sevgisi bitmez. Artık köpek filan istemiyordur, o yeteneksiz bile olsa balığı Pofi'yi seviyordur.

Şimdi diyeceksiniz ki biz çocukları garkladı gurkladı diye azarlayıp dururken oldu mu şimdi bu konular? Gayet de güzel oldu. Çünkü bu konular kitaplarda hiç de o şekilde ele alınmamış. Üstelik bu tür reflekslerin pek çok toplumda ayıp bile sayılmadığını biliyoruz.

Bence çocuklarla garklama, pırtlama ve hayvan besleme gibi konuları etraflica konuşmadan önce onlara bu kitapları hediye edebiliriz. Sonrasında konuşmak hem daha kolay hem de daha anlamlı olacaktır. Öğretici kitaplar değil bunlar, adabı muâşeret dersi vermeye filan niyetlenmiyor, sadece tatlı öyküler anlatıyor. Ama zaten ömürlük dersler de hep böyle kitaplardan çıkıyor.

Pırtlayan Balık

Michael Rosen

Resimleyen: Tony Ross

Çeviren: Acar Erdoğan

Mavibulut Yayınları, 80 sayfa

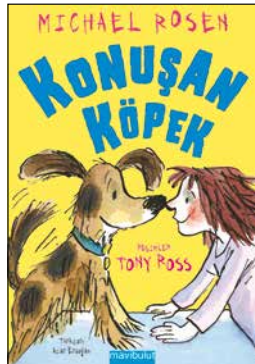
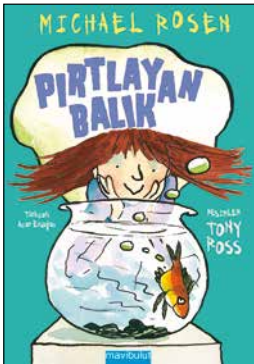
Konuşan Köpek

Michael Rosen

Resimleyen: Tony Ross

Çeviren: Acar Erdoğan

Mavibulut Yayınları, 80 sayfa

Rico ve Oscar

İki Arkadaş ve Bir Ev Dolusu Taş:
Gizem Dolu Bir Macera

Serinin 3. ve
son kitabı çıktı!

“Bu öyküde çok güzel bir mesaj daha var. Bazen tek umudunuz sizi seven, sizi sevdiği için pes etmeyecek olan o tek kişidir. Böyle tek kişisi olanlar ister üstün zekalı ister yavaş zekalı olsunlar, çok ama çok şanslı kişilerdir.”

Ayfer Gürdal Ünal, Dünya Kitap

1. kitap

2. kitap

Sorular, sorular...

Sedef PEKİN

Kapağındaki Larousse logosuyla dikkat çeken Bil Bakalım Nasıl, mini ansiklopedi formatında düzenlenmiş. Ancak karikatür tadındaki resimleriyle, sorulara verdiği anlaşılır yanıtlarla ilk okuma düzeyinden başlayarak çocuklara eğlenceli ve bilgi dolu bir okuma vadediyor.

İçinde “nasıl” geçen kaç soru sormuşuzdur kim bilir. Basitten karmaşığa, gündelikten hayat kurtarıcılara... “Sağlığımızı nasıl koruruz?”, “İtfaiyecilerin hortumlarına su nasıl ulaşır?”, “Yarasalar nasıl uyur?”, “Mısırlılar piramitleri nasıl inşa etti?”, “Süper kahramanlar nasıl doğdu?”, “Nasıl arkadaş ediniriz?”, “Lamba nasıl ışık verir?” Örnekleri çoğaltmak mümkün. Hatta yüzlerce, binlerce çoğaltabiliriz ama asıl mesele yanıtları bulabilmekte. İşte Yapı Kredi Yayınları’nın yayımladığı Bil Bakalım Nasıl kitabı, çocukların sorduğu 200’den fazla soruyu derleyip kısa cevaplar hazırlamış, bizi cevap arama derdinden kurtarmış. İlk kitabı Bil Bakalım Neden geçtiğimiz yıl yayımlanan “Bil Bakalım!” serisinin bu ikinci kitabı da okurları merak edip soru sormaya, cevapların peşinden koşmaya özendirecek nitelikte.

MİNİ ANSİKLOPEDI

Can Belge’nin Fransızcadan çevirdiği Bil Bakalım Nasıl’ı elinize aldığınızda ilk dikkat çekenlerden biri kapağındaki Larousse logosu. Larousse’u bilmeyen yoktur; cüssede ve içerikte ağır, koyu renk ciltli, karınca duası gibi yazılarla dolu, bilgi deposu ansiklopedilerin en önemlilerinden biridir ne de olsa. Fakat Larousse ismi gözünüzü

korkutmasın. Sırtı telli bir defter gibi tasarlanmış bu renkli kitap bildiğiniz ansiklopedilere hiç ama hiç benzemiyor. Mini ansiklopedi formatında düzenlenmiş olsa da tasarımıyla, karikatür tadındaki resimleriyle, sorulara verdiği anlaşılır yanıtlarla ilk okuma düzeyinden başlayarak çocuklara hem eğlenceli hem de bilgi veren bir okuma sunuyor.

NASIL UYURUZ?

Kitap dört ana bölüme ayrılmış: Vücut, günlük hayat, kültür ve hayvanlar/doğa. Her bölümde o konu kapsamına giren sorular yanıtlanıyor. Sorular net, yanıtlar kısa ve basit. Örneğin, “Nasıl uyuruz?” sorusu, “Güzel bir günün sonunda yorulduğumuzda, beynimiz vücudumuza nefes alışı veriş ritimimizi yavaşlatan ve kaslarımızı gevşeten bir madde gönderir. Böylece uykuya dalarız,” cevabıyla karşılanmış. Bölümlerde pek çok farklı alandan sorular var. Günlük hayat bölümünde tarımdan mesleklere, teknolojiye sosyal ilişkilere değin çeşitli içerikler seçilmiş. Kültür bölümü de oldukça renkli. Dinozorlar, korsanlar ve kovboylar, tarih, müzik, sanat, sinema, dans gibi konularda hem ilginç hem de ilk akla gelebilecek türden sorular peşpeşe. Vücudumuz ve hayvanlar/doğa bölümlerinin sınırları ise daha belirgin. “Tükürük nasıl oluşur?”, “Ses telleri nasıl çalışır?”, “Zürafalar nasıl su içer?”, “Bitkiler nasıl nefes alır?” gibi sorulardan oluşuyor. Aslında kitabın asıl cazibesinin, insanın aklına getirdiği sorular olduğu söylenebilir, çünkü cevapların birkaçı belirsiz ve tartışmaya açık olsa da çoğunluğu bir başlangıç, kısa bir ön bilgi niteliğinde. Meraklı okurlar, ilgilerini çeken konularda verilen cevapların ardından yeni sorular soracak, yeni cevaplar bulmak için daha derin araştırmalara girişecektir. Üstelik “Çizgi film nasıl yapılır?”, “Şarkı nasıl bestelenir?” ya da “Havuç nasıl yetiştirilir?” gibi sorular,

merak edenler için bambaşka kapılar açabilir.

Bir son not olarak da kitabın sonunda yer alan çıkartmalardan söz edelim. Onları sayfalarındaki doğru yerlere yapıştırmak ilginizi çekmezse defter yaprakları, duvarlar, pencereler, masa üstü, kapı pervazı, sandalye arkası gibi çeşitli yerleri deneyebilirsiniz. “Nasıl” fikir ama?

Tırtıl nasıl kelebek olur?

Bil Bakalım Nasıl?
Isabelle Fougere
Çeviren: Can Belge
Yapı Kredi Yayınları, 120 sayfa

Çocuklar, en güzel kitaplarda buluşuyoruz:

Roman, 232 sayfa

Çocuklara Atatürk'ü anlatan eşsiz bir kitap

Sevgi Özel kapsamlı araştırmalar sonucu bu kitabı genç okurları için hazırladı. Gerçek Mustafa Kemal'i, yani gülen, ağlayan, zeybek oynayan, dans eden... Hep halkı düşünen, doğaya tutkun Mustafa Kemal'i çocuklara tanıtmayı amaçladı. Düşünceleri, sevinci, coşkusu yaşamına yansıyan bir aydındı Mustafa Kemal. Bu kitapta belki daha önce hiç görmediğiniz fotoğrafları var. Okuyunca, onu daha iyi tanıyınca bütün çocukların "Benim Atatürküm!" diyeceklerini biliyoruz.

Çocuk Şiirleri, 90 sayfa, 4 Renk, 1. Hamur

Şiir seven çocuklar için Gökem Yeltan yazdı ve resimledi...

Hem gazetelerin kitap eklerinde yazdığı çocuk kitapları değerlendirmeleriyle hem de kaleme aldığı kitaplarıyla çocuk edebiyatında hatırı sayılır bir yer edinen Gökem Yeltan, çocuklar için yazdığı ve resimlediği çocuk şiirleri kitabı *Çok Şiir Bir Salıncak*'la küçük okurlarını büyülü bir dünyaya çağırıyor. Bu kitapta müzik dinleyen kuşlardan balonla uçan çocuklara, küsen balıklardan sihirbazlara, köpeklerden dinozorlara kadar her şey var!

BU KİTAPLAR **emek**kitap TARAFINDAN DAĞITILMAKTADIR

Kırmızı Kedi Yayınevi
Emektar Sokak No: 18 Gümüşsuyu İstanbul T: 212 244 89 82 F: 212 244 09 48

www.kirmizikedikitap.com

twitter.com/krmzkedikitap

e-posta: kirmizikedikitap@kirmizikedikitap.com

www.facebook.com/kirmizikedikitap

Da Vinci ve Arcimboldo'yla randevumuz var!

Gökçe GÖKÇEER

Çocukları resim sanatıyla tanıştırmak için zekice kurgulanmış iki kitap: Biri Tefvik Taş imzası taşıyan Dünyanın En İlginç Yüzleri, diğeri Ruthie Knapp'ın yazdığı Mona Lisa'yı Kim Çaldı? Usta ressamların eserlerini çocuklarla buluşturmak için...

Dünyanın En İlginç Yüzleri ünlü İtalyan ressam Giuseppe Arcimboldo'nun portrelerine odaklanıyor. Meyvelerden yaptığı insan yüzleriyle sanat tarihinde bambaşka bir yer edinen Arcimboldo, hayvanları ve hatta kitapları kullanarak da benzer çalışmalara imza atmış. Azteklerin sanat tanrısı Hoşipilli'nin öncülüğünde meraklı çocukların büyüleri bir yolculuğa çıktığı kitap, aslında şahane bir dizinin son parçası. "Resmin Baş Yapıtlarına Yolculuk" adını taşıyan serinin çizimleri Sahar Bardaie'ye ait. Bir sınıfta geçen hikâye, Fatoş öğretmeninin çocukları Arcimboldo'nun muhteşem resimleriyle tanıştırmasını anlatıyor. Meyvelerden oluşan bu ilginç yüzler, elbette bütün öğrencileri hayrete düşürüyor. Salvador Dali de hayrete düşmüş olmalı ki ondan dört yüz yıl sonra yaşasa da Arcimboldo'dan fena hâlde etkilenip resimlerinde etkisini yansıtmaktan çekinmiyor.

Diğer kitap *Mona Lisa'yı Kim Çaldı?* ise Arcimboldo doğmadan sekiz yıl önce hayata veda eden usta ressam Leonardo da Vinci'nin Mona Lisa'sını anlatıyor. Dünyanın en ünlü tablosuna modellik yapan Mona Lisa'nın ağzından yazılan kitap, dâhi ressamının özelliklerini, tablonun yapılışını,

kimlerin elinde dolaştığını ve tabii nasıl çalındığını anlatıyor. Jill McElmurry'nin harika çizimleriyle cazibesini katlayan metin, gelmiş geçmiş en gizemli gülümseyişin sırrını bile anlatıyor! Elbette teknik olarak... Bugün Paris'teki Louvre Müzesi'nin en kıymetli parçası olan tablo, müzeyi ziyarete gelen ama en çok Mona Lisa'yı görmek isteyen binlerce meraklıyı selamlıyor.

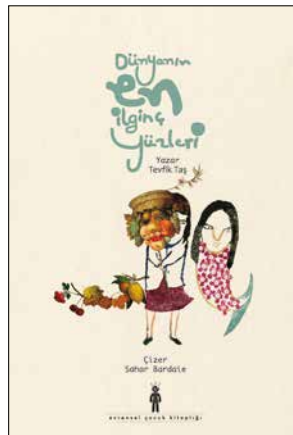
MEYVELİ PORTRÉ

Kitaplar, resim sanatının en önemli ressamlarından ikisini merkezine almış. İkisinin de İtalyan olması tatlı bir tesadüf sadece. Çocukları sanatla buluşturmak ve onları bu konuda yönlendirmek, ayarı çok dikkatli yapılması gereken hassas bir konu. Onları sıkacak, boğacak ve sanata yaklaştırmak isterken tamamen uzaklaştıracak didaktik yöntemlerden kaçınmakta fayda var. Böyle kitapların varlığı, resim sanatını eğlenceli yanlarıyla keşfetme şansı yakalayan çocuğu muhakkak cezbedecek, dahası onu yaşlılarıyla farklı konular konuşmaya teşvik edecektir. İnce mizah anlayışıyla yoğurulan

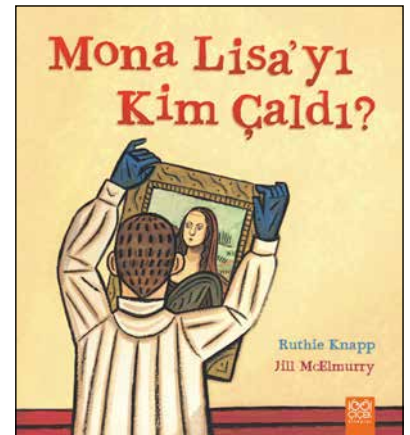
bu kitapların, çocukları doğru ve benzer yerlerden yakaladığını söylemek yanlış olmaz. Ayrıca itiraf etmek gerek ki Arcimboldo'nun meyveden portrelerini tanıyan ve Mona Lisa'nın gülümsemesinin ardındaki sırrı öğrenen bir çocuğun havasından yanına yanaşmaz... Hele bir de Da Vinci'nin kafeste gördüğü tüm hayvanları satın alıp serbest bıraktığını öğrenirse, bir daha onun peşini hiç bırakmayabilir. Hatta kafeslerin kapılarını açıp kaçan gizli kahramanım bile olabilir.

Dünyanın En İlginç Yüzleri
Tevfik Taş
Resimleyen: Sahar Bardaie
Evrensel Yayınları, 18 sayfa

Mona Lisa'yı Kim Çaldı?
Ruthie Knapp
Resimleyen: Jill McElmurry
1001 Çiçek Kitaplar, 80 sayfa

Evvel zaman içinde...

Sennur SEZER

Tarık Demirkan'ın derleyip çevirdiği, Feridun Oral'ın resimlediği masallardan oluşan Evvel Zaman İçinde çocukları yepyeni masallarla tanıştırıyor. Joan Aiken'den Oscar Wilde'a, Tolstoy'dan Nazım Hikmet'e ustalar masallarıyla bu kitapta toplanıyor.

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde Bartın'da Tarık Demirkan adında bir delikanlı doğmuş. Ülkesinden çıkıp başka ülkelere gitmiş okumak için. Ülkelerde neler yetişir, nasıl harcanır, doğal kaynaklar nedir gibi ciddi konular, yani ekonomi okumuş. Ekonomi okumuş ama masallar onun yakasını hiç bırakmamış.

O da öğrendiklerini çocuklara yazdığı masallara, büyüklere anlattığı mesellere katmış. Çaya şeker katar gibi usulca. Masalları kendi yazması yetmemiş, yabancı dillerden anadiline masallar çevirmiş.

ALTIN TUTKUSUNUN BEDELİ...

Bir gün Tarık Demirkan'ın yolu, masal yazıp masal çizen Feridun Oral'la rastlaşmış. Dünyanın dört bir yanından yazılmış 25 masal seçmişler. Tarık bu masalları Türkçe yazmış, Feridun da renkçe, biçimce, cıvı cıvıca anlatmış.

Bir gün Sennur Sezer diye bir nine yazar rastlamış onların ortak çalışmasına. Kitabın adı *Evvel Zaman İçinde*'ymiş. İlk masal da Joan Aiken adında bir yazarınmış. Adı da "Balık Kılçığından Arpın Masalı"ymış. Sennur Sezer bu masalı okuyunca şaşır-mış. Çünkü bu masalda altın tutkusunun yaşamayı engellediği bir ülke anlatılıyor:

Bir zamanlar topraklarında şarkılar söylenen, çalgılar çalınan mutlu bir ülke varmış. Bir gün bu mutlu ülkenin insanları topraklarının derinliklerinde altın bulmuşlar. Altını topraklarından çıkaranlar öyle sevinmişler ki bütün eşyalarını, davullarını, çalgılarını

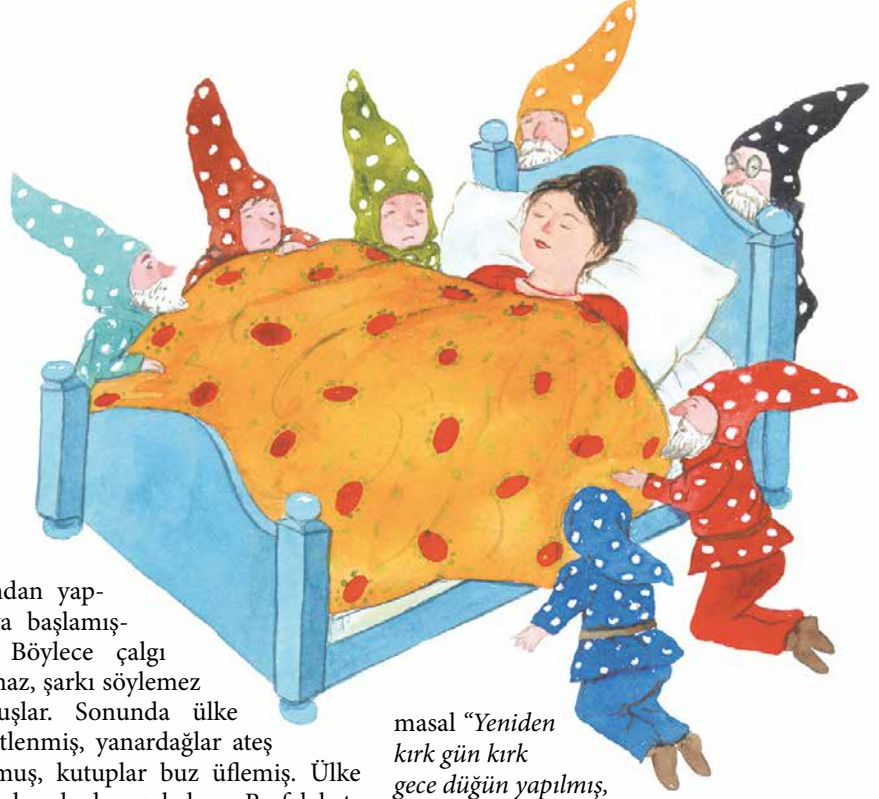
altından yapmaya başlamışlar. Böylece çalgılar çalmaz, şarkı söylemez olmuşlar. Sonunda ülke lanetlenmiş, yanardağlar ateş kusmuş, kutuplar buz üfle-miş. Ülke insanlarıyla donup kalmış. Bu felaketen bir arpçıyla beşik-teki küçük kı-zı kurtulmuş.

KLASİKLER DE VAR

Şehrin kurtulması için toprağa hiç değmemiş bir maddeden bir arp yapılması gerekiymiş. Sonra... Yoo... Yağma yok, kitabı okumadan masalın sonunu öğrenemezsiniz. Hem masalı okuyacaksınız, hem topraktan altın çıkarılırken neler yapılıyor öğreneceksiniz. Bir gram altın için ne kadar toprağın kirlendiğini göreceksiniz.

Sonra öteki masalları okuyacaksınız. Ludwig Bechstein, Hans Cristian Andersen, Wilhelm Hauff, Oscar Wilde, Vitali Valentinoviç Bianki, Aleksey Tolstoy, Grimm, Nazım Hikmet, Re Philippe Soupault, Maksim Gorki, Karel Juromir Erben, Petre Ispirescu, Elin Pelin, Clemens Brentano sizleri bekliyor bu kitabın içinde.

Bu masalları okuyun ama sakın ola Nazım Hikmet'in "Kör Padişah"ını okumayı savsaklamayın. Onun şiirli diliyle anlattığı masalı okuyup da

masal "Yeniden kırk gün kırk gece düğün yapılmış, küçük şehzade ile Dünya Güzeli'ne. Kurbanlar kesilmiş, bütün şehre helvalar dağıtılmış. Herkes sevinmiş. Biz de sevinelim," sözleriyle sona erdiginde, başa dönüp yeniden okumak isteyeceksiniz.

Nereden mi biliyorum. Ben öyle yaptım da...

Evvel Zaman İçinde

Derleyen ve Çeviren: Tarık Demirkan

Resimleyen: Feridun Oral

Kırmızı Kedi Yayınları, 340 sayfa

Göçün buluşturduğu yıldızlar...

Elif ŞAHİN HAMİDİ

Nur İcözü, Gökten İnen Üç Yıldız'da, göçün bir Ege kasabasına sürüklediği minik yüreklerin, dünyaya geldiği şehirden çok farklı bir yerde, bambaşka bir hayata alışma, var olma mücadelesini resmediyor.

Bodrum'da bir kasabaya göç etmek zorunda kalan çocuklar. Bir de Yasin var; amansız savaşın pençesinden kurtulmak için ailesiyle yollara düşüp, ülkesini terk etmek zorunda kalan küçük göçmen... Göçün en çok da çocukları etkilediğini gözler önüne seren bu hikâye nasıl doğdu?

Tümüyle gözlemlerden desem sanırım en doğru yanıt bu olur. Aslında Cuma ve Rabiş'in dışındaki tüm çocuklar yılların birikimiyle ak kâğıtta can bulan kahramanlar. Ercüş'ün kimliğinde, pek çok benzeri fırtınayla doğduğu kentten, aile ocağından uzaklara savrulmuş çocuklar buluştu. Yasin ise hemen her gün benzeri dramları haber bültenlerinde, gazetelerde izlediğimiz savaşın acılarını yaşayan en masum kahramanlardan biri.

Cuma, Bodrum'da iki üç yıl artarda bir iki ayı geçirdiğimiz, kısa zamanda sevip ailemizden biri sayacak kadar benimsediğimiz gerçek bir kahraman. Henüz dört yaşındayken tanıdığımız bu minik adamın bizimle yaptığı tüm konuşmalar gerçek. Tıpkı davranışlarındaki o bilge ağırbaşlılık gibi. Yine de dili dönmediği için "dubrün" diye adlandırdığı o harika araçla Hatay'daki köyünü, evini, arkadaşlarını görmeye çalışacak kadar da çocuk saflığında. Onu o küçük köyde bıraktığımda, daha doğrusu sonunda ailesiyle birlikte Hatay'a döndüklerinde henüz yedi yaşlarındaydı. Ancak birkaç yıl öncesine kadar ondan haber sormayı sürdürdüm. Tatil köyünde çalışan dayısının izini yitirdiğimde Cuma Anadolu lisesinde okuyordu.

Rabişe gelince; o da tatlı mı tatlı, sevimli mi sevimli bir güzel kız. Cuma

ile aynı yaşlarda. Kırıktık, bilmiş, kıvrık kara saçlı. Her işin peşinde, büyümüş de küçülmüş. Onu da en son gördüğümde işveli yürüyüşünden bir şey kaybetmemiş, alımlı bir genç kız olmuştu. Ortaokulu bitiriyordu. Ablasıyla ilgili fazla bir bilgi yok. Romanında yan karakterlerden biri olan midyeci çocuk da günümüzde hâlâ midye dolma satan yakışıklı bir delikanlı.

Ercüş de tıpkı anlattığım gibi, ailesiyle büyük bir kentten göçen çocuklardandı. Babası gibi elektrikçi olmaya can atıyordu. İzini süremedim ancak onun için farklı bir yaşam kurguladım.

Yasin... Şu anda ülkemizde binlerce Yasin sokaklarda. Geçtiğimiz yıl bir etkinlik nedeniyle bulunduğum bir devlet okulundaki müdür Suriyeli çocuklara sınıflarında yer verdiklerini söylemişti. Romanımda Yasin'e de bir yer açmak artık kaçınılmaz olmuştu. Başarılı bir eğitim yaşamı olduğunu öğrendiğim Cuma'nın bir öğretmen olarak Yasin'in karşısına çıkması çok da şaşırtıcı bir rastlantı olmaz diye düşündüm. Tıpkı Rabiş'in çocukluk sevdası Cuma'yla evlenmiş olması gibi.

Henüz dört yaşındaki Cuma'nın tutuculuğu da hayli dikkat çekici. Tulu ablasının tek başına tekneyle denize açılmasını, anne babasının dizinin dibinden ayrılmasını kabullenemiyor. Cuma'nın bu tutuculuğu üzerine neler söylemek istersiniz?

Geleneksel aile içinde büyüyen son derece zeki bir çocuğun farklı düşünmesi ve davranması beklenemez zaten. Romanda dile getirmedim ama birebir yaşadığımız pek çok olay da onun geleneklere bağlı yapısını ortaya koymuştu. Tıpkı dayısının kızıyla beşik kertmesi nişanlılığını daha o yaşlarda son derece ciddiye alması gibi... Cennet-cehennem, günah-sevap gibi kavramlar Cuma'nın gerçekleri arasında yer alıyordu.

Çocuk edebiyatının deneyimli ve verimli kalemi Nur İcözü, yeni kitabı *Gökten İnen Üç Yıldız*'da, göçün bir Ege kasabasına sürüklediği minik yüreklerin, dünyaya geldiği şehirden çok farklı bir yerde, bambaşka bir hayata alışma, var olma mücadelesini resmediyor. Cuma, Hatay'dan; Rabiş, Adana'dan ve Ercüş, Edirne'den kendi ülkesinin sınırları içindeki bir başka kente göç ederken, Yasin ülkesini ardında bırakıp adı başka, dili başka bir ülkeye doğru yola koyuluyor. Çünkü onun yaşadığı topraklara bombalar yağıyor. Ölümün kol gezdiği o topraklar insanı göçe zorluyor. İcözü, bu hikâyede göçün çocuklar üzerinde nasıl bir iz bıraktığını görünür kılıyor. Ama neyse ki İcözü'nün kahramanları çok şanslı; çünkü hayat karşılarına hep iyi insanları çıkarıyor. Usta yazar, çocuklara bir kez daha her şeye rağmen bu dünyada güzel şeyler de olduğunu hatırlatıyor...

Gökten İnen Üç Yıldız'da, Ege'nin bir sahil kasabasında hayatları kesişen üç çocuğun hikâyesine tanıklık ediyoruz. Cuma, Hatay'dan; Rabiş, Adana'dan ve Ercüş, Edirne'den

Hemen yanı başımızda, Suriye’de ve Irak’ta bir savaş hüküm sürüyor. Ve tanık olduğumuz üzere insanlar, çoluk çocuk yollara düşüp ülkesini ardında bırakarak, yeni bir hayat kurmak üzere hiç bilmedikleri, görmedikleri bir başka diyara göçe koyuluyorlar. Tıpkı Yasin ve ailesi gibi... Okur olarak biz kitabın sonuna yaklaştığımızda tanıyoruz bu küçük göçmenle. Yasin’in hikâyesi nasıl oluştu kafanızda?

Göçün çocuklar üzerindeki dramatik etkisini görmemek, duyumsamamak olanaksız. Özdeşim kurma yeteneği olan herkes kendisini bu savaşın içinde hissedip acı duyabilir. Hemen her gün birlerce çocuğun sokaklara salındığı, ailelerinin katledildiği bu acımasız savaşın küçük yüreklerde ve ruhlarda ne derin izler bırakabileceğini görmek, düşünmek için falcı olmaya gerek yok. Yasin tümüyle kuru bir karakter. Ancak bir o kadar da gerçek.

Siz İstanbul doğumlusunuz ve bir göç deneyiminiz yok sanıyorum. Göçün bu küçük insanların üzerinde yarattığı etkiyi, onların iç dünyalarında yol açtığı çalkantıyı, gelgitleri sahici bir şekilde dile getirmeyi, onların penceresinden seslenmeyi nasıl mümkün kıldınız? Böyle bir hikâye kurgularken bir göçmenin yaşamışlıklarına kulak vermeyi düşündünüz mü; böyle bir deneyiminiz oldu mu?

Biliyorsunuz, ben gazeteciyim. 47 yıl her türlü haberle karşılaştım. Ayrıca yıllarca çocuk dergileri yönettim.

Kitaplarımı kaleme almaya başladık-tan sonra da çeşitli okullarda ve değişik etkinliklerde ülkemini çok farklı kentlerindeki çocuklarla buluşmayı sürdürdüm... Onların duygu ve düşünce dünyasına girmem, düşlemem, yazmam o nedenle hiç de zor olmuyor.

Bu hikâyedeki tüm çocuklar çok şanslı; hayat onların karşısına iyi insanları çıkarıyor. Ali Bey, Canan Hanım ve çocukları, Tayfun Bey, Güler Hanım; yardımsever, temiz yürekli insanlar... Gerçek hayatta bu kadar şanslı olmuyor çocuklar ne yazık ki... Ya da önlerine çıkan şansını görmüyor, değerlendirmiyorlar mı? Ne dersiniz?

Şans; bakış açısına göre değişen bir kavram biraz da. Aslında dünya tümüyle kötülerden oluşmuyor. Dedğiniz gibi bazen gerçekten karşımıza çıkan bir olayı, bir kişiyi değerlendirmek de şans olarak görülebilir. Ancak ben ne denli gerçeklere dayandığına bakmaksızın, kitaplarımda çocuklara dünyada güzel şeylerin de olabileceğini yazmayı seviyorum. Zaten öylesine olumsuz örneklerle karşı karşıya kalıyorlar ki bir nebze olsun bu dünyada yaşanası güzelliklerin olduğunu da bilsinler istiyorum.

Genel olarak yazınızda gerçekçi anlatımın hâkim olduğunu söylemek yanlış olmaz sanırım. Ancak günümüz çocuklarının fantastik, bilimkurgu, macera gibi türlere rağbet gösterdiklerine tanık oluyoruz. Gökten İnen Üç Yıldız fantastik ya da bilimkurgu gibi farklı bir türde de yazılabilir miydi?

Her metin kendi içinde bütündür. Anlatıcı, yani yazar, onu dilediğinde kurgular. Doğrusu ben Gökten İnen

Üç Yıldız adında fantastik bir kitap da yazabilirdim ama o metinde kahramanlarımızdan hiçbiri yaşayamazdı.

Zaman akıp gidiyor ve çocukların büyüdüklarine ve bir meslek sahibi olduklarına tanıklık ediyoruz kitapta. Yasin de üniversiteye gidiyor. Öğretmen ve aynı zamanda yazar olmayı başaran Cuma’ya oğlu şöyle bir soru yönel-tiyor: “Peki senin gibi yazar olmak için ne yapmalıyım?” Ve Cuma, “Kalbinin sesine kulak vermen yeter.

Mesleğin ne olursa olsun, kalbin sana nasıl yazman gerektiğini fısıldar” diyor. Küçük okurlar ve geleceğin yazar adayları için bu konuda sizden de tüyo alabilir miyiz?

Okumak, çok çok okumak... Yazmanın temelinde her şeyden önce iyi bir okur olmak yatar. Eğer yetenekleri varsa farkında bile olmadıkları bir anda kalemlerinin ucundan birkaç dize, küçük bir öykü, bir deneme dökülür.

Gökten İnen Üç Yıldız

Nur İçözü

Resimleyen: Nuran Özekçin

Altın Kitaplar, 112 sayfa

Böcekleri niçin seversiniz?

Şiirsel TAŞ

İtalyan yazar Guido Sgardoli'nin Böcekler İçin İlkyardım Merkezi adlı kitabı, cüssesinden ve hitap ettiği yaş grubundan beklenmeyecek ciddiyette bir işin altından ustalıkla kalkıyor. Kitap türçülüğü ve insan merkezli bakış açısını eleştiriyor. Hem de mizahı eksik etmeden...

Kendimizle diğer hayvanlar arasında bir uçurum olduğunu söyleyen hümanist kanı sapıklıktır. Normal olan, doğanın geriye kalanına ait olduğumuzu söyleyen animist duygulardır. Bugün ne kadar cılız olursa olsun, diğer canlı varlıklarla ortak yazgıyı paylaşma duygusu insanın benliğine yerleşmiştir.

John Gray, Saman Köpekler *

Geçtiğimiz birkaç hafta içinde peşe üç harika olaya tanık oldum: Evde yumurtlamak üzere olan bir hamamböceği buldum. Ardından terastaki bir saksının içinde bugüne dek gördüğüm en iri peygamberdevesiyle karşılaştım. Son olarak yine bir saksıya yumurtlamakta olan bir salyangoza rastladım. Hamamböceğini yumurtasıyla birlikte bahçeye saldı, peygamberdevesinin fotoğraflarını çektik, salyangozu yumurtlaması için saksıda rahat bıraktık. Bütün bunların ardından hislerime tercüman olacak bir kitapla karşılaştım: İtalyan yazar Guido Sgardoli'nin *Böcekler İçin İlkyardım Merkezi*. Üstüne üstlük bu kitap yıllar önce severek okuduğum bir başka kitaba –çocuk edebiyatı alanından olmasa da–, Paul Gallico'nun *Thomasina* adlı romanına geri götürdü beni.

Böcekler İçin İlkyardım Merkezi, veteriner hekim Dario ile küçük kızı Camilla'nın başından geçenleri anlatıyor. Dario yaptığı işin rutininden hayli sıkılmış bir veteriner. Ama onu asıl canından bezdiren hayvanların kendisinden çok, onların gereksiz yere evhamlanıp duran, bir türlü memnun olmayan, pimpirikli sahipleri.

Thomasina ise yine bir veteriner olan Andrew MacDhui ile küçük kızı Mary Ruadh'in öyküsünü anlatır. Gerçi MacDhui, aslında hekim olmak istediği hâlde babasının zoruyla hasbelkader veteriner olduğu için mesleğinden nefret etmektedir ve bu açıdan Dario'dan farklı bir profil çizer. İki kitabın bir başka ortak özelliği ise, her iki ailede de ölmüş bir anne ve geride tek ebeveyn olarak kalan, kızına aşırı düşkün bir baba figürü olması. Fakat Dario daha sıcak, sevecen ve ılımlı bir babayken, MacDhui sert ve huysuz bir mizaca sahiptir.

YARALI HAMAMBÖCEĞİ

Böcekler İçin İlkyardım Merkezi'nin küçük kahramanı Camilla günün birinde elinde yaralı bir hamamböceğiyle babasına gelip onu tedavi etmesini ister. Ancak Dario biraz bezginlikten biraz da hamamböceği için elinden bir şey gelmeyeceğini düşündüğü için durumu görmezden gelir, sonuçta böcek ölür. *Thomasina*'daysa veteriner MacDhui, yolda bulduğu bacaklı kırık kurbağayı getiren çocuğu kapı dışarı eder. Üstüne üstlük kızı düşüp omurgasını inciten kedisi *Thomasina*'yı iyileştirmesi için babasına götürdüğünde, MacDhui kediye ayıracak zamanı olmadığı bahanesiyle üstünkörü bir muayene sonucunda yanlış teşhis koyup kediyi uyutur. Ancak kızının can dostunu öldürmenin vebalini çeker ve ağır bir bedel öder.

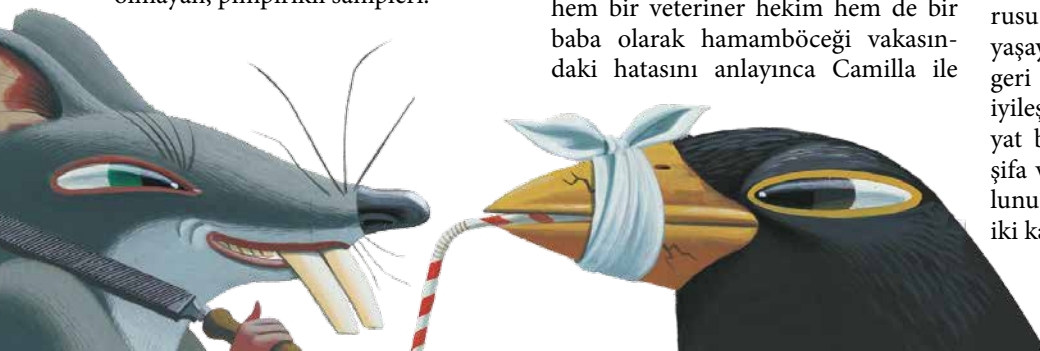
Thomasina'nın dramatik yapısına karşılık Sgardoli'nin öyküsü güçlü mizah unsurları barındırıyor. Dario hem bir veteriner hekim hem de bir baba olarak hamamböceği vakasındaki hatasını anlayınca Camilla ile

işbirliği yapar. Zaten canından bezmiş olan Dario'nun, müşterilerden birinin köpeği tarafından ısırılması bardağı taşıran son damla olur. Kapıya "Hastalık Nedeniyle Süresiz Olarak Kapalı" yazısını astığı gibi Camilla ve köpeği Kemik'le birlikte evinin huzurlu ortamına sığınır.

EMPATİ VE İYİ NİYET

Camilla evde ya da bahçede bulduğu ve Dario'nun tedavi etmeye hiç alışkın olmadığı sıradışı hastalar için gelip yardım ister: iki akrep yavrusu, bacağı kırık bir çekirge ile başlayan serüven envai çeşit börtü böcek ve sakat, hasta, düşkün, yaralı bilumum hayvanla devam eder. Dario mesleği gereği, çok önemli olan teknik desteği sağlar ama canlılarla empati kurabilme gücüne sahip olan asıl Camilla'dır. Dario, günün birinde bir böcekbilimci olmayı hayal eden kızına, insanların çoğu onlardan tiksindiği hâlde neden böcekleri bu kadar çok sevdiğini sorduğunda Camilla şu yanıtı verir: "*Belki de tam olarak bu yüzden, yani çok küçük ve... ve çirkin oldukları ve ayrıca herkesin onları kolayca ezdikleri ya da üzerlerine hiç acımadan zehirli ilaç sıktıkları içindir. Oysa onların da diğer bütün canlılar gibi yaşamaya hakları var!*"

Camilla karakterinin *Thomasina*'daki karşılığı genel anlamda Mary Ruadh gibi görünse de, biyofilik olarak tanımlayabileceğimiz küçük kızın bu yönü aynı romanda bir başka karaktere denk düşer: Kızıl Cadı lakaplı Kaçık Lori. Ormanda tek başına (daha doğrusu diğer orman sakinleriyle birlikte) yaşayan bu genç kadın, MacDhui'nin geri çevirdiği bacağı kırık kurbağayı iyileştirir, *Thomasina*'ya ikinci bir hayat bahşeder. Camilla ve Kızıl Cadı, şifa verebilme gücünün birincil koşulunu yerine getirme becerisine sahip iki karakterdir: empati ve iyi niyet.

VETERİNER

HASTALIK
NEDENİYLE
SÜRESİZ
OLARAK KAPALI

Aslen veteriner hekim olan Sgardoli'nin kitabı "insan dışındaki hayvanlar"a ve genel anlamda "canlıların hayatı"na karşı samimi bir duyarlılığın ifadesi. Yazar, Camilla karakteri üzerinden "hayata saygı"nın insan türüyle sınırlı kalmaması gereken evrensel bir kavram olduğunun altını çizerken türçülüğü ve insan merkezliği de eleştiriyor.

Umarız ki çocuklar Sgardoli'nin kitabını keyifle okuyup üzerinde düşünürken, kimi yetişkinler de kitaptan payına düşeni alır. Türçülük illetinden mustarip olup faydacılık ilkesiyle hareket edenlere, yaşam alanını kendi türü dışındakilerle paylaşmayı zül addedenlere, canlıya işkence etmekte sakınca görmeyen vicdanı kıt insanımsılara özellikle tavsiye olunur!

Ha bu arada, Thomasina der ki, "Yalnızlık duygusu ancak tüylerin tüylere, tenin tene ya da tüylerin tene yakınlığıyla, dokunmasıyla alt edilebilir." Anlayana...

* *Saman Köpekler*, John Gray, Çeviren: Dilek Şendil, Yapı Kredi Yayınları, 2008.

Böcekler İçin İlk Yardım Merkezi

Guido Sgardoli

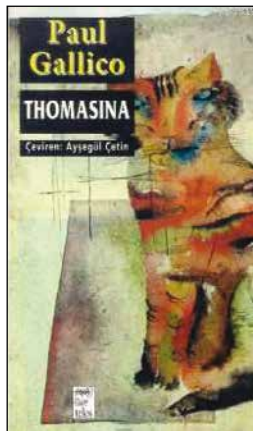
Resimleyen: Andrea Rivola

Çeviren: Yelda Gürlek

Yapı Kredi Yayınları, 152 sayfa

Thomasina
Paul Gallico
Çeviren: Ayşegül Çetin
Telos Yayıncılık, 1997

SAVAŞIN GÖLGESİNDE UMUT DOLU BİR BABA OĞUL HİKÂYESİ

Çizgili Pijamalı Çocuk kitabının ödüllü yazarı John Boyne'dan, Birinci Dünya Savaşı'nın yüzüncü yıldönümünde okurlara anlamlı bir armağan.

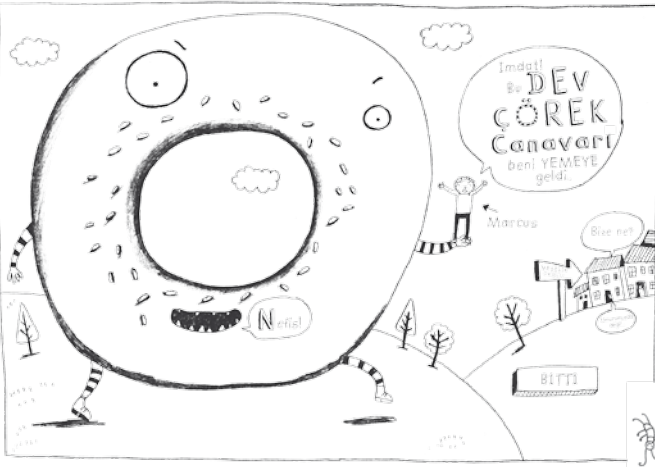
"Savaşın yıldönümüne denk gelen bu kitap, cesaret ile acıyı doğru zamanlamayla sorguluyor."
Daily Mail

Tom'un yine parlak fikirleri var!

M. Banu AKSOY

Tom Gates'i artık bilen biliyor. Ne de olsa daha önce çıkan üç kitapla Tom'un hayatına bayağı bir aşına olduk. Ama sıkı durun, dördüncü kitap Tom Gates – Parlak Fikirler de okurları hayal kırıklığına uğratmıyor, Tom'un muzırlıkları öyle kolay kolay biter mi bir kere...

Önce onun harika dünyasını (*Tom Gates'in Harika Dünyası*) tanıdık. Bahane bulma konusunda nasıl usta olduğunu (*Tom Gates – Muhteşem Bahaneler ve Başka Güzellikler*) öğrendik. Kurutma makinesinde çeken kazağı sayesinde okulda nasıl bir moda akımı başlattığına ve doğum gününde yaşadıklarına (*Tom Gates – Her Şey Harika Sayılır*) tanıklık ettik. Liz Pichon'un sevimli kahramanı Tom Gates, Türkçede yayımlanan *Tom Gates – Parlak Fikirler (çoğunlukla)* adlı dördüncü macerasında bu kez bizimle parlak fikirlerini paylaşıyor.

Tom'un her zaman olduğu gibi uğraşması gereken meseleler ve bunlar için bulduğu harika çözümler var. Ama onun parlak fikirlerinden söz etmeden önce onu tanımayanlar için Tom Gates'ten biraz söz etmeliyim.

ZOMBİ KÖPEKLER

Tom, bir ilkokul öğrencisi. Evine dört dakika yürüme mesafesinde olan okuluna her seferinde geç kalmayı başaran bir çocuk. Ama gecikmelerine bahane bulmanın ustası. Uyanınca müzik dinleyip, gitar çalıp, giysilerini arayıp, biraz daha gitar çalıp, ödevini yapmayı unuttuğu için paniğe kapılıp, ablasını kızdırıp, tuvalette çizgi roman

okuyup ablasını biraz daha delirtmesi gerekince okula geç kalması normal elbette!

Tom tutkuları olan bir çocuk. Hayatının merkezindeki iki büyük tutku resim ve müzik. Öykü anlatma konusunda büyük bir usta olan Tom'un öykülerine kendi yaptığı karalamalar eşlik ediyor. Müzik kariyerini ise en yakın dostu Derek'le kurduğu Zombi Köpekler adlı grupta sürdürüyor.

Tom'un renkli dünyasındaki insanlar da bir o kadar renkli. Ergenlik çağıının hakkını veren ablası Delia Tom'un bir numaralı eğlence kaynağı. Tom'un onu hep utandıracak giysiler giyen bir babası, babasının kelliğiyle dalga geçen bir amcası, en büyük eğlencesi takma dişlerini çıkarmak olan büyük-babası ve akıllara zarar yemek icatları yapabilen bir büyükannesi var. Kocaman boncuk gözlere ve inanılmaz duyma yeteneğine sahip öğretmeni Bay Bilgili, Tom gibi bir bahane makinesiyle baş edebilecek biri. Tom'u deli etmekten bir türlü vazgeçmeyen Marcus Meleme, Tom'un sevdiceği Amy, iri cüssesiyle Beton ve şeker yiyince deliren Norman Kıvrırdak okuldaki karakterlerden bazıları...

ŞU KANKA MESELESİ

Gelelim Tom'un bu sefer ne dolaplar çevirdiğine... Önceki kitaplarda olduğu gibi *Parlak Fikirler*'de de gündemde aynı anda birkaç konu var. Tom'un gündemine giren ilk konu "kanka olmak/kanka seçilmek". Küçük sınıflardaki öğrenciler, büyük sınıflardan kendilerine abi ve ablalar seçiyor. Büyükler, sorumluluk isteyen bu görev sırasında yardımsever, kibar ve yol gösterici olmaya çalışıyorlar. Tom'un

şansına okulun en sakar küçüğü Joey düşünüyor. Kendi başını belaya sokmakta üstün yetenekleri olan Tom, bu sa-yede belayı garantilemiş oluyor.

Bay Bilgili'nin gündemindeyse yaklaşmakta olan "Spor Günü" etkinlikleri var. O güne dek hep sonuncu olan sınıfına bu kez derece kazandırmaya kararlı olan Bay Bilgili, sınıfını zinde tutmak için olmadık yöntemler deniyor. Tom, zindeliğine zindelik karken, babasının Spor Günü'nde ebeveynlerin katılacağı yarışmaya bisiklet taytıyla gelmemesi için çok sinsi bir plan yapıyor.

Ufukta beliren bir diğer etkinlik ise "Yetenek Şovu". Zombi Köpekler'i şovun yıldızı yapmayı kafaya takan Tom bir yandan da şovun sonunda, hayranı olduğu rock topluluğu Üç Moruklar'ın sahneye çıkacağı söylentisinin doğru olup olmadığını araştırıyor.

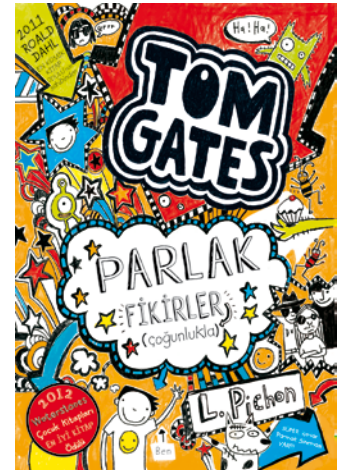
Kitapta Tom sayesinde nasıl pat-langaç yapıldığını öğreniyor, gizli şifre hazırlama konusunda ilham alıyoruz. Tom'un bizim için hazırladığı böcekli animasyon ise kitabın bonusu.

Tom Gates – Parlak Fikirler (çoğunlukla)

Liz Pichon

Çeviren: Alev Çığay

Tudem Yayınları, 320 sayfa

Çocuklarınız
Genç Yazarlar Kulübü'nün
iPad **uygulaması** ile
artık daha yaratıcı!

PEK YAKINDA...

Okuma listelerini ne yapmalı?

Ergenler ne okur? Okuma listeleri ne işe yarar? Ergenlerin kendi okuma listeleriyle onlara dayatılan okuma listeleri hangi ölçüde örtüşür? Peki, okuma alışkanlığı öncelikle sevgiyle kazanılacak bir edinimse ne yapmak gerekir?

Ergenlerin hayatında, gözlemlediğim kadarıyla başlıca üç tür okuma listesi var. Bunlardan ilk ikisi onlara Dayatılan Okuma Listeleri (yani baş harfleriyle kısaltarak söyleyecek olursak DOL) grubuna giriyor: (1) Eğitim-öğretim yılı içinde okumakla yükümlü oldukları kitapları içeren, sistemin doğası gereği genç okura genellikle seçme hakkı tanımayan Mutlak Okuma Listesi (MOL) ve (2) yaz tatillerinde “Bizden önermesi, okusanız iyi olur,” ya da “O kadar liste hazırladık, hiç değilse birkaçını okuyun, okul açılınca sunum yapacaksınız,” mesajıyla, genç okura sunulan seçenekler içinde sınırlı tercih hakkı tanıyan Yaz Okuma Listesi (YOL). Üçüncüsüyse kâğıt üzerindeki bir liste olmayıp, ergenlerin tamamen kendi seçimlerinden oluşan ve okuyup birbirlerine önerdikleri kitapları içeren, Kendi Okuma Listeleri (KOL) olarak tanımlanabilir.

İlk iki liste o ya da bu vesileyle öğretmenlerin ya da ebeveynlerin ilgi alanına giriyor. Gelgelelim, üçüncü listeyi çoğunlukla es geçiyoruz. Oysa ilk soruya dönecek olursak, “Ergenler ne okur?” sorusunun gerçek yanıtı, “Ne okumaları gerekir?”den çok “Ne okumayı tercih ederler?” sorusunun karşılığı olsa gerek. Ancak şunu da belirtmeden geçemeyeceğim, bu yazıya temel teşkil eden gözlemlerin dayandığı örneklem grubu ülke genelini değil, olsa olsa içinde bulunduğumuz orta sınıf kentlilerin ahalisini yansıtır. Var-sın olsun, sınırlı da olsa gözlem gözlemdir ve üzerinde düşünmeye değer.

• Ergenler eğitim-öğretim yılı boyunca okumakla yükümlü oldukları kitapların iyimser bir tahminle bir kısmını keyifle, bir kısmını def-i bela kabilinden okumaktadır.

• Yaz tatilinde verilen okuma listeleri ergenler için herhangi bir anlam

taşımamaktadır. Örgün eğitim sistemi, bu listeleri tatilde de “okuma alışkanlığının devamlılığını” sağlamak gibi bir niyetle hazırlıyor olabilir ama...

• Ergenlerin o veya bu yolla, kimi zaman sohbet sırasında, çoğunlukla da sms atmak için özelleşmiş gelişkin başparmaklarını kıpraştırarak whatsapp’tan paylaştıkları ve yukarıda sözünü ettiğim MOL ve YOL ile hiç alakası olmayan KOL’ları bulunmaktadır. İşte yaz tatili KOL’ların altın çağıdır ve iyi ki de öyledir çünkü en istahla okunan kitaplar bu listelerden çıkar.

• KOL’ların içeriği değişken olabilir; bununla birlikte yakın çevremde gözlemlediğim kadarıyla ergenlerin okuma listesinde çeviri kitaplar ağırlıktadır. Ne yayınevlerinin yerli yazar klavyesinden çıkmış nitelikli dosya peşinden koşması ne de okullarda Türkçe yazılmış eser okutma kaygısı (ki yayınevlerinin arayışı da doğrudan okulların talepleriyle bağlantılıdır) ergenleri bağlamaktadır. Zira ergen öncelikle ilginç bir içeriğin, okuru içine çekiveren bir kurgunun, akıcı bir anlatımın peşindedir (romanın/serinin hemen ardından filminin gelmesinin sebebi de olasılıkla budur). Duru ve anlaşılır bir dil ve de nitelikli bir çeviri elbette ki kitaptan zevk almak için gerekli koşullardır. Ancak bunun ötesinde söz sanatı, betimlemeler vs. ergen okurun pek umrunda olmadığı gibi sabrının sınırlarını da zorlayabilmektedir.

• Ergenlerin okumayı tercih ettiği kitaplar arasında bu nitelikleri layığıyla karşılayanlar, görünüşe göre “çoksatır” çeviri kitaplardır. Bu noktada sadece ebeveyn ya da öğretmen gözüyle değil, gençlik edebiyatı dünyasında yazıp çizenler olarak da “best-seller” kitaplara dair düşüncelerimizi tartmamızda fayda var. Zira bu etiketle pazarlanan ki-

tapların edebi niteliğinin zayıf olduğu gerekçesiyle pek “makbul” sayılmadığını, bir başka deyişle otoritenin önyargısına kurban gittiğini söylemek yanlış olmaz sanırım. Oysa ergen seçimini yaparken belki de daha önyargısız davranır, “çoksatır” etiketine aldırılmaz. Ergeni çeken etkenin, kitabın “çoksatır” olmasından kaynaklanmayabileceği, buna karşılık söz konusu kitapların gençler arası paylaşım sayesinde hızla bulaşarak yayılması sonucu “çoksatır” hâline gelebileceği ihtimalini de göz önünde bulundurmakta fayda var. Bu hızlı bulaşmanın altında yatan dinamikleriyse ayrıca irdelemek gerek.

Sonuç olarak erişkin tayfası KOL’lar konusunda pek fikir sahibi değildir. Ortaokul çağı bu açıdan özellikle bahtsız bir dönem gibi gözükmemektedir. Zira bu çağın ergenlerine sunulan listeleri hazırlayanlar, söz konusu yaş grubunun “genç erişkin” (“young adult”) kategorisine giren kitaplara geçiş yaptığının farkında değil gibidir. Bu “farkındaliksizlik” ergenlerin dikkatini çekebilecek ve sınıf ortamında verimli tartışmalara zemin oluşturabilecek kitapların es geçilmesi tehlikesini beraberinde getirir. Buna karşılık, ne denli sağlam ölçütlere dayandığı tartışmaya açık DOL’lar hazırlayıp durmak yerine KOL’ları ciddiye almak, okumak ve incelemek gençler ve gençlik edebiyatı alanında kafa yoran herkes için farklı bir bakış açısı, dahası yeni bir başlangıç noktası oluşturabilir.

Önemli not: Bu yazıyı yazmam için beni dürtten başlıca kitaplar, ergenler arasında yoğun rağbet gören *Açlık Oyunları* üçlemesi (Suzanne Collins, çev. Sevinç Tezcan Yanar, Pegasus Yayınları) ile *Uyumsuz-Kuralsız-Yandaş* üçlemesi (Veronica Roth, çev. Uğur Mehter, Artemis Yayınları) olmuştur.

Korku yetişkinliği kemirir

Kutlukhan KUTLU

“Wardstone Günlükleri” serisinin yaratıcısı Joseph Delaney’nin yazdığı ve Scott M. Fischer’in çarpıcı resimlerle süslediği *Lanetli Zindan*, eski İngiltere’de geçen bir korku hikâyesi anlatıyor. Kitap hayli kısa ama film gibi sürükleyici ve türünün hakkını veriyor.

Korku öyküleri tuhaf bir yaratı alanı. Nasıl olup da böyle bir türün bu kadar rağbet gördüğünü, insanların ne demeye kendilerini bile bile korkmaya, gerilmeye mahkûm ettiğini anlamakta zorlanıyoruz bazen. Gelgelelim bu büyümlü tür, baştan aşağı büyüleyici bir şey olan öykü anlatma yetimizin kendini en saf, en kuvvetli gösterdiği alanlardan biri olmayı sürdürüyor. Bu öykülerle bir yandan güvenli bir şekilde ürpertici bir yolculuğa çıkmış olmanın tadını çıkarırken, bir yandan da bir dizi kelimenin bizi bedenine böylesine etkileyebilmesine koca bir tebessümle hayret ediyoruz. Ve belki de en çok korku öyküleri okurken çocukluğumuza dönüyoruz. İyi korku öyküsü, çocukken bizi yakalayıp gelecekteki (“yetişkin”) zihnimizde kendine sağlam bir köşe kapıldığı gibi, büyükken okuduğumuzda da bizi yeniden çocuğa dönüştürme işinde bayağı maharet gösteriyor.

Joseph Delaney’nin yazdığı, Scott M. Fischer’in resimlediği *Lanetli Zindan* da çabucak okunan, pek fazla olay gelişimine yer vermeyen ama bu tezazide tartıldığında yine de tesirli bir korku öyküsü.

Delaney, çocuklar ve gençler için yazdığı korku öyküleriyle, özellikle de “Wardstone Günlükleri” serisiyle tanınan bir yazar. Emekli bir İngilizce öğretmeni ama “öğretici” hikâyeler değil, çocuklara ve gençlere yönelik, sürükleyici ama bir taraftan da insanların birbirlerini korkutmak için

anlatacakları türden ürpertici hikâyeler anlatıyor. *Lanetli Zindan* epey kısa (100 sayfanın biraz üzerinde, büyük yazı tipiyle yazılmış ve hatırı sayılır ölçüde çizime de yer veriyor) olmakla birlikte bu çizgiden ayrılmayan, üstelik bu defa korku atmosferini iyiden iyiye hikâyesinin ana öğünü hâline getirmiş bir kitap.

CADI KUYUSU

Öykü, Charles Dickens kitaplarını hatırlatan bir dünyada geçiyor. Billy Calder, elektrik öncesi İngiltere’de, Kimsesiz Çocuklar Evi’nde yaşayan on beş yaşında bir çocuk. Dokuz yıldır kaldığı yetimhaneden artık kurtulmak istiyor ve karşısına tam da bunu yapmasını sağlayabilecek bir fırsat çıkıyor: “yeni bir iş”. Gelgelelim, hayli kasvetli bir iş bu: En yakın kasabadan üç mil uzakta, korkutucu bir kale-hapishane-de gardiyanlık yapacak Billy. Hem de gece vardiyasında. Üstüne üstlük, oraya varır varmaz epey göz korkutucu, tecrübeli gardiyan Adam Colne’dan hapishanenin hayaletli olduğunu da öğreniyor!

Bu zindanda bir de “Cadı Kuyusu” denen, kesinlikle uzak durulması gereken bir yer var ama elbette ki eninde sonunda kahramanımızın oraya tanışacağını gayet iyi biliyoruz. Nitekim öykünün korkutucu “doruk noktası” da burada geliyor ve Delaney’ye korkutucu öykü anlatma marifetini gösterme fırsatı veriyor. İngiliz yazar nerede sadede gelip nerede biraz daha uzatacağını bilerek, bizi istediği gibi yönlendirip istediği gibi “karanlıkta bırakarak”, yüksek gerilimli bir kısa

film gibi işliyor bu doruk noktasını. Bu arada, meşalenin sönmesiyle birlikte sayfaların siyah üzerine beyaz yazıya dönmekle, sayfadan sayfaya akan çizimlerle bir araya gelince, zorlama değil de iyi sonuç veren bir uygulama hâline geldiğini söyleyelim.

KORKMAYA HAZIR OLUN!

Kısa sürede biten, resimleri ve anlatımıyla sürükleyici ve ürpertici bir kitap istiyorsanız *Lanetli Zindan* iyi bir seçim. (Bu konuda bir uyarı da yapmış olalım: Delaney elini korkak alıştırma, çocuklara yönelik korku öyküleri içinde ürktücülük düzeyi yüksek bir kitap denebilir buna). Ayrıca, bence “okuru çocukluğuna götürme” testini de başarıyla geçiyor. Kim bilir, belki de Dickens kitaplarını çağrıştırdığı içindir bu. Unutmayın ki *Harry Potter* kitapları da Dickens’a epey bir şey borçlu; nitekim Dickens’a ve eski Britanya hayalet öykülerine çok aşina olmayanlar, şüphesiz *Lanetli Zindan*’ın hayaletlerinde ve korkutucu atmosferinde *Harry Potter* kitaplarının karanlık tarafından tanıdık bir şeyler bulacaklar.

Lanetli Zindan
Resimleyen: Scott M. Fischer
Çeviren: Cemre Akkartal
Tudem Yayınları, 112 sayfa

Cesur bir dizi: Acaba Ne Olsam?

Yıldıray KARAKİYA

Toprak Işık'ı çocuklar ve yetişkinler için kaleme aldığı kitaplardan tanıyoruz. Işık, bir yazar ve mühendis olarak birikimini bu sefer, okurlarına doğru mesleği seçme arayışında bir kapı aralayabilmek için kullanmış. "Acaba Ne Olsam" serisinden iki kitap: mühendislik ve bilim insanlığı.

"Ben sana istediğini olma demiyorum, sen üniversite sınavına gir, sınav sonucuna göre bir fakülteye yerleş, sonra hobi olarak istediğini yine olursun."

Bir ebeveyn özlü sözü

Büyük cesaret örneği, samimiyetle söylüyorum. Toprak Işık'ın şimdilik iki kitaplık dizisinin adı "Acaba Ne Olsam?" Yok, kitaplar dünyanın başka bir yerinde değil, bildiğiniz Türkiye'de yayımlanıyor. Siz bir yazar olarak hayalgücünün en uzak noktalarına kadar uçmakta serbestsinizdir, hatta bu sizin görevinizdir. Fakat bu denli uzaklara gitmek? Hayalin bile gücüne gidecek denli sınırları zorlamak?

Türkiye şartlarında doğru soru şudur: "Üniversite sınavını kazanabilecek miyim?" Bunun ardından, eğer kişi üniversite sınavını kazanmışsa şu soruyu sorma hakkını da kazanır: "Acaba hangi bölümü kazandım?" Ah, evet biliyorum, üniversite sınavında adaylar kendi yaptıkları tercihlere göre bir bölüm kazanıyorlar. Ufak atın da civcivler yesin! Üniversite sınavı öncesinde yıllar boyu sistemli biçimde ebeveyn, okul ve toplum tarafından kuşatılarak öğrencinin hunharca maruz bırakıldığı "telkin" döneminden sonra yapılan tercihlerden söz ediyoruz. "Dolgun maaşlı, sigortalı bir işte çalışacağın mesleği seç, yavrum."

Bak, Lamia Hanımların küçük oğlu doktor çıktı. Vecihi Beylerin ortanca kızı da uçak mühendisliğini iftiharla bitirdi." Tüm bunları göz önünde bulundurarak tekrar düşünün. Adı, "Acaba Ne Olsam?" olan bir dizi kitap yazmak ülkenin zihinsel eşiklerini zorlamak mıdır, değil midir?

Kinayeyi bir kenara bırakacak olursak ve eğer kinaye de bizi bir kenara bırakırsa, Toprak Işık, "Acaba Ne Olsam?" dizisiyle önemli bir boşluğu dolduracak gibi görünüyor. Özellikle de meslek seçmenin "iyi bir işin olsun" sığılğında ifade edildiği ve genel olarak onay alan ve önerilen mesleklerin yalnızca olumlu yanlarının anlatıldığı bir toplumun gençlerine, meslekleri olumsuz yanlarıyla da anlatan kitaplar yazdığı için.

BİLİM İNSANLARI NE YAPAR?

Dizinin okuduğum ilk kitabı, meslek olarak bilimi seçen insanları, meslek olarak bilimi anlatıyor. Bilimin tanımını ve ilgi alanlarını bir güzel açıklayan Toprak Işık, bilim insanlarının kafasının nasıl çalıştığına da değiniyor: "Ağacın altında oturuyorken kafana elma düşse ne yaparsın? Ben hemen o elmayı yerim. Sana da aynımsı tavsiye ederim. Newton ise elmanın düşmesinden ilham alarak yerçekimini keşfetmiş."

Adamdaki kafaya bakar mısın? Benim kafama dünya düşseydi ancak o zaman aramızdaki çekimi fark ederdim."

Kitap, bilim tarihine, önemli bilim insanlarından birkaç tanesine de değindikten sonra hemen herkesin kafasını kurcalayan meseleye geliyor: Bilim insanı olursam dolgun maaşlı

iyi bir işe girebilir miyim? Işık, bilim insanlarının çalışma alanlarını ve iş imkânlarını gerçekçi bir yaklaşımla anlatıyor.

Dizinin ikinci kitabı mühendisliğe ve mühendislere ayrılmış. İlk kitaptaki gibi, bu kitapta da Toprak Işık mühendisliğin tanımından, tarihinden, ilgi alanlarından söz ediyor. Mühendislerin çalışma alanlarından ve kolayca iş bulunabilecek gözde mühendislik dallarından bahsediyor.

İki kitabın da, nitelikli birer meslek tanıtım kitabı olmalarının yanında, çok önemli iki ortak özelliği var: Zengin bir dil kullanımı, eğlenceli bir anlatım. Bunlar birer "edebiyat" kitabı değil belki ama verdikleri keyfin öykü kitaplarından geri kalır yanı yok. Kitapların bu özelliklerini Toprak Işık'ın yazar bir mühendis olmasına borçluyuz.

MÜHENDİSLİĞİN İŞLEVİ

Toprak Işık'ın mühendis bir yazar olmasının da kitaplara katkısı görülüyor. Bir mühendis yazar olarak Toprak Işık özeleştiriden kaçınmıyor. Mühendisliğin onlarca göz alıcı özelliğinin yanında, "Ne yazık ki mühendislik en başından beri yeteneğini insanların savaş gücünü artırmak için kullanmaktan geri durmamıştır," gibi açıklamalarla mühendisliğin ve genel olarak bilimin, gücün karanlık yanına da hizmet edebildiğini anlatıyor. Gerçi bir mühendis olarak, "Belki doğaya gereğinden fazla müdahale ediyoruzdur. Eğer öyleyse bunun için mühendisleri suçlayamazsın. Onların esas işi çözüm

üretmek,” diyerek sorumluluktan azıcık da sıyrılmaya çalışmıyor değil yazar. Ama haksızlık etmeyeyim, “Buldukları çözümlerin nasıl kullanılacağıyla çok fazla ilgilendiklerini söylemek mümkün değil. Belki de ilgilenmeliler,” diyerek duruma bir açılım getirmeye de çalışıyor.

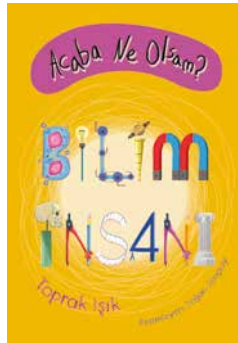
Kitaplarla ilgili kişisel bir not da düşeyim: Toprak Işık, uçabilen ilk uçağı yapan Wright Kardeşlerden söz ederken onların havacılıkla ilgilenmeden önce bisikletçi olduklarından söz ediyor. Wright Kardeşlerin havacılık alanındaki başarılarına giden yolun bisikletle ilgili bilgi ve deneyimlerinden geçtiğini düşündüğüm için bu bilginin kitapta yer almasına çok sevindim.

Meslek seçiminin şakaya gelir yanı yok. İnsanın tüm ömrünü etkileyen bir seçimden söz ediyoruz. Üstelik bu seçimi yapmak için, henüz aklı bir karış havada oyun çocuğuyken, yani aslında oyun oynamaktan başka şeyle ilgilenmememiz gerekirken aşmak zorunda olduğumuz sınavlarla, göstermemiz gereken akademik başarılarla dolu bir dönemi delirmeden atlatmamız gerekiyor. İlk gençliğimizi yiyen “üniversite sınavına hazırlık” döneminin ardından sözde tercihlerimizi yapıp sınav sonucuna göre bir fakülteye yerleşmeyi umuyoruz. Evet, ülkemizde süreç bu kadar muğlak. Yine de meslekler hakkında doğru düzgün bilgilendirilmek herkesin yaşamında fark yaratabilir. Her ne kadar süreç kişisel beceri ve ilgiye göre düzenlenmemişse de, gençler hedeflerini belirlerken biraz daha donanımlı olmayı hak ediyorlar. Toprak Işık’ın “Acaba Ne Olsam?” dizisinin keyifli bir okumanın yanında bu işe de yarayacağından eminim.

Acaba Ne Olsam - Mühendislik
Toprak Işık
Resimleyen: Doğan Gençsoy
Tudem Yayınları, 72 sayfa

Acaba Ne Olsam - Bilim İnsanı
Toprak Işık
Resimleyen: Doğan Gençsoy
Tudem Yayınları, 80 sayfa

YALNIZ VE SAVUNMASIZ RUHLARIN HİKÂYESİ

Ödüllü yazar Miyase Sertbarut’tan konuşulması zor konular üzerine ezber bozan bir yaşam mücadelesi.

“Ece’yi yaşama, yaşamı Ece’ye hakkıyla iade eden Sertbarut’a teşekkür ediyoruz.

Bu gerçekten şahane...”

Zarife Biliz, İyi Kitap

Gene dinozorlar!

Ecem Nida DİNÇTÜRK

“Zaman Yolcuları” serisi ile dünyanın gizemli geçmişine göz gezdiren 1001 Çiçek Yayınları, bu kez kitaplığımıza dinozorları getiriyor. Zaman Yolcuları – Dinozorlarla, tarihin en fantastik karakterleri dinozorlar hakkında yepyeni bilgilerle dolu, üstüne bir de macera sizi bekliyor.

Dünya dışındaki gezegenler, yıldızlar, Samanyolu’nun haricinde fotoğrafını çekebildiğimiz ama mesafesini telaffuz dahi edemediğimiz galaksiler, dünyanın dört bir yanında karşımıza çıkan yüz, bin, milyon yıl öncesinden kalma fosiller ve yaşam kalıntıları... Geçmişe dair gün yüzüne çıkan ve insanoğlunun anlamlandırmayı başarabildiği her bir parça, dünyanın sürprizlerle dolu geçmişine dair kıymetli birer ipucu...

Bir kuşağın, Çakmaştaşların evcil hayvanı Dino ile fikir sahibi olup, şekli şemaline ilişkin en net bilgileri Steven Spielberg’in *Jurassic Park* filmleriyle edindiği dinozorlar ise galiba dünya tarihinin en akıl almaz aktörleri. Tarihlerine, çeşitliliklerine ve yaşam formlarına ilişkin her geçen gün yeni bir bilgi keşfedilen bu canlılar ile bir zamanlar aynı topraklarda yaşamış olmak da insanoğlu için hâlâ akıl almaz gerçeklerden biri. 1001 Çiçek Yayınları ise varlıkları kadar dünyadan nasıl silinebildiklerine de akıl erdiremediğimiz dinozorların esrarengiz dünyasına ufaklık bir kapı aralayarak, okuru dinozorlara ilişkin temel bilgilerle ve

gerçeğini aratmadığını tahmin ettiğim dinozor çizimleriyle bir araya getiriyor. *Zaman Yolcuları – Dinozorlarla*, bizi bundan yaklaşık 250 milyon yıl öncesine, Mezozoik Zaman’a götürüyor.

ÇAĞLAR ARASINDA GEZİNTİ

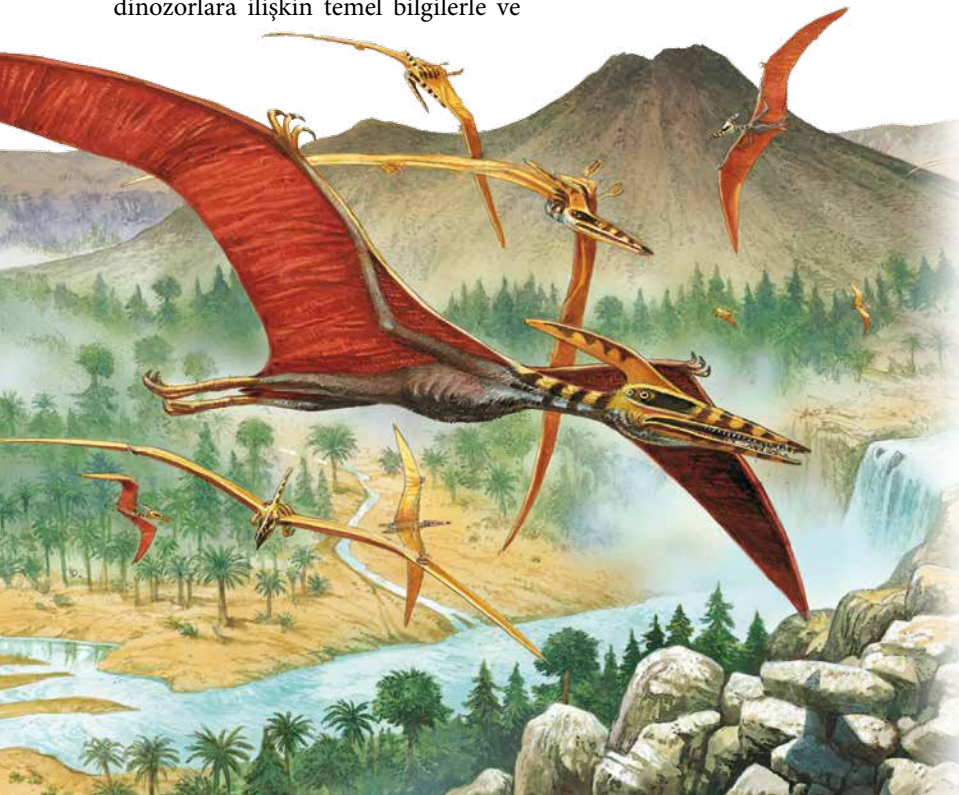
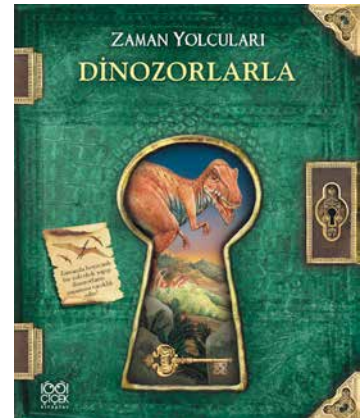
Her şey Josh ve Maisie kardeşlerin büyükbabalarının kütüphanesinde buldukları gizli bir kapı ile başlıyor. Kapının ardına geçmeye karar veren iki kardeş, kendilerini bir anda dinozorlar çağının ortasında buluyor. Zamandaki bu gizemli ve kısacık yolculukları boyunca birbirinden farklı birçok dinozor türü ile karşılaşan, ayırt edici özelliklerini algılamaya çalışan ve yaşam formlarına kafa yoran Josh ve Maisie’nin bu yolculuğu tabii ki basit bir macera olmakla sınırlı kalmıyor.

Kitap, ikilinin karşılaştığı her bilgiyi okura detaylarına inerek aktarıyor. Örneğin, Josh ile Maisie bir dinozor yumurtası ya da ayak izi ile karşılaştığında, okuru bir sonraki sayfada bir dinozor yumurtası ya da ayak izinden dinozor türlerinin nasıl ayırt edilebileceğine ilişkin bir rehber bekliyor. Bu

anlamda oldukça minimal bir dinozor rehberi olarak nitelendirebileceğimiz *Zaman Yolcuları – Dinozorlarla*’nın çizimlerinden de bahsetmemek olmaz. Zira varlıklarına dair hiçbir reel görüntüye sahip olmadığımız dinozorları bugünkü dünyada hâlâ ilgiyle yaşatan şey muazzam canlandırma teknikleri ve tasvirler. *Zaman Yolcuları – Dinozorlarla* bu anlamda da başarılı bir örnek. Birbirinden farklı anatomik yapıları, karada, havada ya da suda yaşayan, etobur veya otobur yaşam formları ile türlere ayrılan dinozorların ilgi çekici tüm fiziksel detayları kitapta ortaya konuyor. Bilgilerle görseller birleştiğinde ise günümüz dünyasında varlıklarını sürdüren bazı vahşi hayvanların kimlerin torunları olabileceğine dair fikirler dahi şekillenmeye başlıyor. Josh ile Maisie’nin bu esrarengiz yolculuğu, dinozorların sonsuz bilgi dolu dünyasına kısa ama doyurucu bir gezinti sunuyor. Yeni birçok bilgi içerdiği gibi, okura bir de minik sözlük sunarak bilgileri pekiştirmeyi hedefliyor.

Zaman Yolcuları – Dinozorlarla, 1001 Çiçek Yayınları’nın dünyanın gizemli tarihine araladığı pencerelerden yalnızca biri. Yayınevinin tarihin merak edilen farklı mecralarında gezinen benzer 5 kitabı daha var.

Zaman Yolcuları - Dinozorlarla
Kolektif
1001 Çiçek Yayınları, 30 sayfa

Ustadan bir masal...

Nilay KAYA

Yapı Kredi Yayınları dünya şairi Nazım Hikmet'in yapıtlarını resimlerle zenginleştirerek okura kazandırmaya devam ediyor. İlk baskısı 1962'de SSCB'de yapılan Sevdalı Bulut masalı, şimdi de Can Göknil'in çizimleriyle Doğan Kardeş Kitaplığı'nın raflarında.

Nazım Hikmet'in her şeyin sonunda ne olursa olsun iyiliği ve umudu baş tacı eden *Sevdalı Bulut* masalı, Can Göknil'in çizimleriyle yeniden hayat bulmuş, Göknil masala yepyeni bir imgelem dünyası kazandırmış. Bir dervişin neyinden çıkıp gelen karakterlerle oluşan bu masalın şiirselliğini bir kez daha duyumsuyor, atmosferini bir kez daha soluyoruz.

Masalın konusunu kısaca hatırlatalım: Masalın başındaki dervişin neyinden bir kötü kalpli Seyfi; bir de tertemiz kalpli, kendine güzel bir bahçe yaratan ve bu bahçeyi sevgisiyle, emeğiyle korumaya çalışan Ayşe çıkar. Ayşe'yi ve bahçesini türlü kurnazlıklarla, kötülükle ele geçirmeye çalışan Seyfi karşısında Ayşe'ye sevdalanan, onu ve bahçesini bebek gibi sakınarak koruyan Bulut vardır. Tüm masalların ve belki de topyekûn insanlık tarihinin ezeli konusu iyilikle kötülüğün mücadelesi, bu masalın da başlıca meselesidir; sonunda iyilik kazanacaktır.

MASAL ŞİİRE YAKINDIR

Sevdalı Bulut düzyazı biçiminde yazılmış bir masaldır. Bununla birlikte, Ayşe'yle Bulut'un emeği, özveriyi, umudu ve nihayetinde iyiliği gözler

önüne seren sıcak hikâyesi, şiirin en sürükleyici hâliyle, imgelemin şaha kalktığı bir anlatı dünyası oluşturur. Nitekim Nazım Hikmet *Sevdalı Bulut*'un ilk baskısının önsözünde masalla şiirin organik bağını şu sözlerle açıklar: "*Bence edebiyat bütün çeşitleriyle masalla başlar, masalla biter. Ama gene de masal şiire yakındır en çok. Ritmiyle, tekrarlarıyla, lakonikliğiyle, hayaliyle, hasretiyle, dramıyla, trajedisiyle, eşyası ve insanı işleyişiyle, tabiatla ve cemiyette eşine rastlanmayan, ama umutlarımızı, korkularımızı, sevinçlerimizi bütün derinlikleri, bütün genişlikleriyle taşıyan yeni eşyalar, yeni insanlar, yeni hayvanlar yaratışıyla masal elbette ki en çok şiire yakındır...*"

KISA FİLMİ DE VAR

Edebi anlatının temel özelliklerine dair vurgu yapan bu sözlerle ek olarak yetkin bir masal ve şiirin çoğunlukla düzyazıya göre çok daha güçlü olan görsellik özelliğine de değinmek gerekir. *Sevdalı Bulut*'un yarattığı görsel dünyanın çok zengin olması, onun yeni çizimlerle tekrar tekrar dile getirilme ihtiyacına da cevap niteliğindedir aslında. Sinemayla olan sevgi dolu ilişkisini ve senaryo çalışmalarını bildiğimiz Nazım Hikmet'in *Sevdalı Bulut*'u ilk olarak bir kısa film senaryosu olarak yazdığını ve masalın kitap olarak yayımlanmasından önce 1959'da SSCB'de bir kukla-canlandırma filmi olarak izleyicisiyle buluştuğunu biliyor muydunuz? Nazım Hikmet yapıtlarının ve ona dair hatıratın inanılmaz bir özveriyle izini süren ve değerli çabalarıyla Hikmet'e dair her türlü metni gün ışığına çıkaran Melih Güneş, geçtiğimiz yıl Bilkent Üniversitesi'nde gerçekleşen Nazım Hikmet sempozyumunda bu eşi benzeri olmayan canlandırmayı kendi Türkçe altyazı çevirisiyle izleyenlerle buluşturmuştu. Melih Güneş'in hazırladığı,

Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan *Hane Huzur Dolsun / Sevdalı Bulut* adlı kitap da iki saklı hazineye; Hikmet'in kısa film senaryolarına ve onların film olma süreçlerine dair önemli bir eser olduğu gibi, bu iki filmin CD'sini okurlara sunuyor.

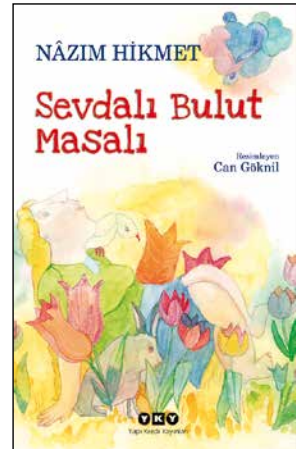
Nazım Hikmet tüm büyük edebiyatçılar gibi bir dünya edebiyatçısı, zaman ötesi bir edebiyatçı... Hikmet'in edebiyatın temeli olarak gördüğü masal külliyatı, kendi şiirsel yetkinliğinin ve imgelem dünyasının katkısıyla *Sevdalı Bulut* gibi masallarla iyice genişliyor; bu masallar her daim güzelliklerini, edebi ve insani güçlerini korumayı başarıyorlar.

Sevdalı Bulut

Nazım Hikmet

Resimleyen: Can Göknil

Yapı Kredi Yayınları, 52 sayfa

Ailenizi nasıl alırdınız?

Tuğba ERİŞ

Camdan Kale'nin yazarı Jeanette Walls sıradışı bir ailede büyümüş. Ailesiyle göçebe bir hayat süren, tüm normların ve kurumların dışında bir çocukluk geçiren Walls, uzun zaman çoksatanlar listesinde kalan Camdan Kale adlı anı kitabında işte bu çocukluğunu anlatıyor.

Gelenekselleşmiş eğitime alternatif metotlarla büyümek nasıl olurdu, hiç düşündünüz mü? Yani mesela okula gitmek yerine evde eğitim almak, ödev yetiştirme, sınav geçme kaygısı olmadan matematik, fizik, tarih, edebiyat okumak... Bazen "öcü" olarak gördüğümüz bütün o derslerin aslında günlük hayata içkin olduğunu yaşayarak, tecrübe ederek öğrenmek... Kulağa fazla fantastik geliyor belki, ama yalnız günümüzde değil, uzun zamandır alternatif eğitim metotları üstüne düşünülüp tartışılıyor. Hatta böyle projeler, programlar bile var. Ama bu yazının konusu böyle bir eğitimin artıları eksileri üstüne akıl yürütmek değil elbette, yalnızca bir kitabın düşündürdükleri.

MUHALİF BİR ANNE BABA

Bu kitabın adı *Camdan Kale*. Jeanette Walls'un 2005 yılında yazdığı ve *New York Times*'in çoksatanlar listesinde uzun süre bir numarada kalan anı kitabı. Jeannette'in anne babası bildiğimiz anne babalar gibi değil. Gelenekselleşmiş eğitimin yanında aslında gelenekselleşmiş her şeye karşı duruyorlar. Korkuya, önyargıya ve herkese neyin doğru olduğunu söyleyen kurallara uymaya meraklı olmadıkları gibi, uyuşuk bir anlayışa teslim olma yanlısı da değiller. Jeanette ve üç kardeşi, kendilerine özgü idealleri uğruna inatla toplumun katı kurallarına karşı koyan bu anne baba tarafından büyütülmüş.

Hikâye, Jeannette'in New York'ta davetli olduğu bir partiye giderken annesini sokakta çöpleri karıştırırken görmesiyle başlıyor. Aslında annesinin ve babasının yıllardır evsiz olduğunu bilmesine rağmen büyük bir utanç ve keder duyuyor, hatta partiye gitmekten vazgeçip eve dönüyor. Defalarca

onlara yardım etmeye çalışsa da babasının, yaşamak istedikleri şekilde yaşadıklarını söylediği aklına geliyor sürekli. Ama bu beklenmedik karşılaşma geçmişe kapı açıyor ve nasıl bir çocukluk geçirdiğini, anne babasının seçimlerinin hayatı üstünde nasıl etkileri olduğunu ağır ağır anlatıyor.

Jeannette'in hatırladığı en eski anı, üç yaşında sosis pişirirken elbisesinin alev almasıyla her yerinin yanması ve hastaneye kaldırılması. Annesi Rose Mary Walls ile böylece tanışıyoruz; hastanede doktorlar, üç yaşında olmasına rağmen neden tek başına sosis pişirdiğini sorduğunda Jeannette'in verdiği yanıtla: "Annem yaşıma göre olgun olduğunu düşünüyor, kendi başıma yemek yapmama da izin veriyor." Babası Rex Walls'u ise tedavisi bitmeden Jeannette'i hastaneden apar topar kaçırır ve arabada onu telkin ederken tanıyoruz: "Daha fazla üzülmene gerek yok bebeğim, artık güvendesin."

CESUR BİR ROMAN

Walls ailesi göçebe bir hayat sürüyor. Amerika'nın güneybatısında karavan kamplarında, çöllerde ya da kısa süre konakladıkları kasabalarda yaşıyorlar. Rex içmediği zamanlarda çocuklarına matematik, fizik, astronomi öğretecek kadar akıllı, Noel'de istedikleri yıldızı hediye olarak seçebileceklerini söyleyecek kadar hayalgüçlü yüksek bir adam. Elektrik konusunda

yetenekli olmasına rağmen girdiği işlerde en fazla altı ay dayanabildiğinden evin düzenli bir geliri yok. Rose Mary ise resim yapıyor ve romanlar, şiirler, oyunlar yazıyor ama kafasında çocuklarının bakımını, sorumluluğunu üstlenmek gibi bir fikir taşıyor.

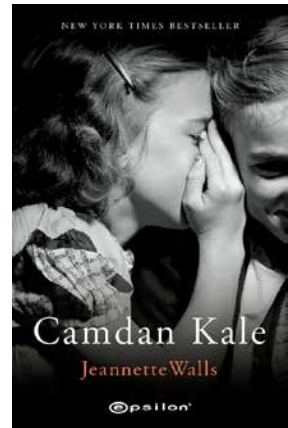
Camdan Kale'de böyle bir düzensizlikte ve çıkışsızlıkta dört kardeşin nasıl yaşamaya, hayatta kalmaya çalıştığına tanık oluyoruz. Jeannette ergenliğe girdikçe ailesinin kararları,

yaşama tarzı konusunda daha sorgulayıcı bir tavır takınıyor. Ve nihayet New York'a kaçma planını bin türlü aksiliğe rağmen gerçekleştiriyor. Anne babasından kopan Jeannette gazeteci olarak iş buluyor ve hayatı düzene girmeye başlıyor. Ama babasının ölümü onu ailesi, geçmişi, seçimleri üstüne sorgulamaya itiyor.

Jeannette Walls'un *Camdan Kale*'si duyduğumuz, okuduğumuz hiçbir hikâyeye benzemiyor. Yazar, güzel anları yanında zor bir çocukluk geçirmiş olmasına rağmen, onu kendisi yapan değerlerin çoğunu ailesinden aldığının farkına varışını büyük bir yüreklilik ve sevgiyle anlatıyor.

Camdan Kale
Jeanette Walls

Çeviren: Ezgi Kızmaz Ürgen
Epsilon Yayınları, 384 sayfa

Buzun altında yaşamak

Cömert EVREN

Farklı bir bilimkurgu çalışması olan İlk Işık'ta, Grönland'da buzların altında, güneşi hiç görmeden ama güven içinde yaşayan yerleşimci bir halkın öyküsünü okuyoruz. Ne var ki gençliğin yeniliklere açık, risk almaya hevesli karakteri burada da maceranın yolunu açıyor.

Altı dakikalık bir kısa film seyrediyorum: *Aningaaq*. Grönland'da yaşayan bir İnuit'in yaşamından altı dakikalık bir kesit. İzleyenler anımsayacaktır, kısa süre önce vizyona giren *Gravity* (Yerçekimi) adlı filmde uzayın derinliklerinde kaybolan Sandra Bullock NASA ile bağlantı kurmaya çalışırken telsizin diğer ucunda anlamadığı dilde konuşan bir adamla tesadüfen birkaç dakikalığına tuhaf bir iletişim(!) kuruyordu. İşte *Aningaaq* telsizin diğer ucundaki adamı gösteriyor bize, kar ve buzdan mürekkep bir dünyada kızak köpekleriyle, bir kadın ve bir bebekle, ısızlığın ortasında bambaşka bir yaşam. Filmde gördüğümüz uzayın dipsiz karanlığına karşılık, burada uçsuz bucaksız bir beyazlık var insanı kör eden.

Bütün bunların bir kitapla ne ilgisi olabilir? Her şeyden önce, *Aningaaq*'i izlememe vesile olan kişi, *İlk Işık* adlı romanın yazarı Rebecca Stead. Yazarın blogunda karşılaştım bu kısa filmle. Stead, ilk romanını yazarken Grönland'ın nasıl bir yer, orada yaşamının nasıl bir duygu olduğunu kavrayabilmek için epeyce araştırma yapmış.

ANAERKİL BİR TOPLUM

Farklı bir bilimkurgu çalışması olan *İlk Işık*'ta öykünün bir ayağı New York'ta başlıyor. Annesi moleküler biyolog, babası buzulbilimci olan Peter'in New York'taki sıradan hayatı, babasına Grönland'da bir araştırma teklifi gelmesiyle yön değişir. Altı hafta sürecek araştırma için Grönland'a hep birlikte gitmeye karar verirler. Babası küresel ısınmanın buzullar üzerindeki etkisini incelerken, annesi kitabını yazmaya devam edecek, Peter ise altı hafta boyunca okulu asmanın keyfini sürecektir.

Kurgunun diğer ucundaysa Grönland'da buzların altında kurulmuş Gracehope adlı yerleşim bölgesinde yaşayan Thea vardır. Uzun zaman önce Grace adlı kadının öncülüğünde yerin altına inerek buzun altında

yaşamaya başlayan Yerleşimciler bir daha da yeryüzüne dönmemiştir. Thea'nın halkı burada kendi toplumsal düzenini oluşturmuş, kendi kültürünü ve yaşadığı ortama uyum sağlamalarını

kolaylaştıran teknolojiyi geliştirmiştir. Anaerkil bir yapısı vardır bu toplumun. Çocuklar annelerini tanır ama babaları bilinmez.

GENÇLERE KARŞI YETİŞKİNLER

Chickchu adlı kızak köpekleriyle iç içe bir yaşam sürer Thea'nın halkı ve bu köpeklere "candostu" denir. Bir köpek çiftliğinde çalışan Thea ise Chickchuların doğumuna ve candostların eşleşeceği çocuklarla tanıştırılmasına yardım eder. Thea, kaynaklar sınırlı olduğu için tekrar yeryüzüne çıkmaları gerektiğine, Yerleşimcilerin yıllar önce buzun altına inmek için kullandığı kayıp tüneli bu kez yeniden güneşi görebilmek için kullanabileceklerine inanır. Bu öneriyi konseye sunar ama konsey başkanı olan anneannesi Rowen'in sert tepkisiyle karşılaşır. Yerleşimciler Gracehope'ta güvendedir, boşu boşuna risk almak topluluğu tehlikeye atacaktır. Thea yeniliklere açık, denemeye hevesli, gözü kara gençliğin, Rowen ise düzeni ve konumunu korumak kaygısıyla her türlü yeni fikre karşı çıkan, temkinli ve muhafazakar yönetimin sesidir.

Birbirine uzak iki dünyadan gelen Peter ile Thea'nın geleceği Grönland'ın buzulları arasında ortak bir patikaya açılır. Peter, tıpkı annesi gibi şiddetli baş ağrıları çekmeye başlamıştır; zaman zaman da anlam veremediği, rüya mı sanrı mı olduğunu ayırt edemediği birtakım görüntülerle boğuşmaktadır. Annesiyse zaman zaman dünyayla olan bağı koparır; konuşmadığı, tepki vermediği dönemlerdir bunlar. Peter, annesiyle babasının sakladığı bir sır olduğunun farkındadır. Aynı şekilde Thea da Yerleşimcilerin tarihinde halktan gizli tutulan bir gerçek olduğunu keşfeder. İki gencin karşılaşması Peter'in ailesi ile Thea'nın halkı arasındaki geçmişten gelen bağı ortaya çıkaracaktır.

Aningaaq'i izlerken Yerleşimcilerin yeraltı dünyasını düşünüyorum. İşin bu kısmı kurgu olsa da, Yerleşimcilerin kaçıp yerin dibine girmelerinin sebebi tarihi bir gerçeğe dayanıyor. Katliamdan kaçmış insanlar bunlar ve yeryüzüne yeniden çıkmak, bizzat yerin üstünde yaşayan biri olarak söylemek gerekirse, kesinlikle riskli (kendi kendimizin en büyük riskiyiz). Ama ahir ömründe güneşi görememek... İşte o, bütün riskleri göze alacak kadar tahammül edilemez olsa gerek.

İlk Işık

Rebecca Stead

Çeviren: Serim As Özdemir

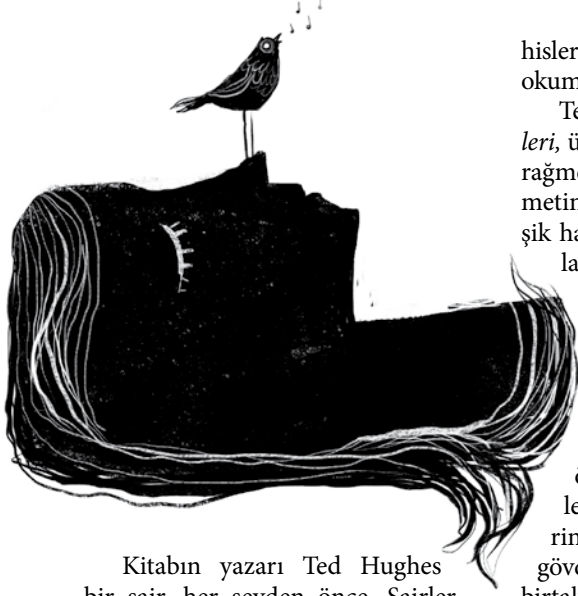
Kırmızı Kedi Yayınları, 296 sayfa

Soğuk dünya hikâyeleri

Şeref BİLSEL

Ted Hughes'un İlk Dünya Hikâyeleri, dünyanın kuruluşuna dair hayvanlar üzerinden konuşan bir metin olma iddiasında. Kitap boyunca değişik hayvanların dünyaya ilk dokunuşları, uğrayışları anlatılıyor. Ama metin bazen amacıyla arasına istemeden mesafe koyabilir.

Kitabın yazarı Ted Hughes bir şair, her şeyden önce. Şairler, sezgilerinin açtığı yolda ilerlemek, konuşmaktan çekinmezler ve dilin kullanma biçimi bizi kim(ler)e seslendiği(miz)nden haberdar kılar. “Ben, dünyanın kuruluşuna dair hayvanlar üzerinden, çocuklarla konuşmak istiyorum,” der mesela.

Birazdan söz açacağımız kitap, İlk Dünya Hikâyeleri böyle geliyor önümüze. Biz bir metnin ne anlattığını dilin yüzeyde taşıdığı mesajdan değil, dilin bütününe yansımış, artık dilin içinde yeni bir dil olmuş ve yakamızı bırakmayan anlatı güzelliğinden, o anlatının giyindiği üsluptan anlarınız büyük ölçüde, dersem ileri gitmiş olur muyum? Bugüne değin beğendiğimiz kitaplara olan sevgimizin sadece anlatılanların ilginçliğinden kaynaklanmadığını, anlatılanların “nasıl anlatıldığından” beslendiğini fark etmişizdir. Bazen, adını duyurmuş yazarlardan çok iyi olmayan, bizi okşamayan metinler de okumak zorunda kalıyoruz. Bazen de bazı yazarların, “Keşke yazmasaymış,” dediğimiz kitaplarına rastlıyoruz. “Acaba biz mi söylemek istediklerini anlamıyoruz?” sorusu bizimle dolaşp duruyor. Bir metnin tasarım ürünü olup olmadığını, sezginin imkânlarını deneyerek bize ulaşıp ulaşmadığını, bir ödev silsilesi içinde hazırlanıp hazırlanmadığını

hislerimizle, hayat boyu biriktirdiğimiz okuma, yaşama tecrübesiyle anlıyoruz.

Ted Hughes'un İlk Dünya Hikâyeleri, üzerinde güzel imzalar taşımasına rağmen oldukça soğuk ve sorunlu bir metinler toplamı. Kitap boyunca değişik hayvanların dünyaya ilk dokunuşları, uğrayışları (serçe, fil, papağan, yılanbalığı vs.) anlatılıyor. Ama yazar ortada yok; bir tasarı kapsamında mübalağaya dayalı sıradan öyküler devreye giriyor. İnandırıcılık yer yer insanı kuşatmaya çalışsa da çoğu zaman örseleniyor anlatı içinde. Tasvirlerin çoğu güzel, ama bu tasvirlerin ortaya çıkardığı, hayalhânedeki gövdeleştirdiği canlılar yok. Tanrı birtakım hayvanlar yapar, yaparken yorulur, başına gelenler bazen onu yorar (Fil’de olduğu gibi), bazen gülümsetir (Adam’ı yaratırken), böyle açılır hikâyeler. Sonra diğer hikâyelere de sırayet etmiş olan, bir türlü bağ kuramadığımız o Tanrı’yı merkeze alan taklit, çoğaltma bizi karşılar; niye gülmüğünü niye ağlandığını anlayamayız: “Ormana dağıldılar, kendilerini ağaçlara ve kayalara sürterek kendilerini kaşıyıp güler ve kaşınarak ve güler ve kaşıyarak ve kaşıyarak... Tanrı banyo yapmak için evine gitti.”

METİN OKURU İKNA ETMELİ!

Şunu teslim edelim önce: Her hikâyenin işleyişinde kendi içinde bir tutarlılık olduğu, parçaların birbirini tamamladığı duygusu okuyana hemen ulaşıyor. Ama hikâyelerin giriş bölümünde sorun başlıyor. Anlatılanlar birbirine çok benziyor; bir tezgâhtan çıkmış gibi, şaşırtmıyor. Kitabın, “Serçe, Kuşları Nasıl Kurtardı?” adlı ilk hikâyesi şöyle başlıyor: “Bütün kuşlar içinde ilk icat edilenlerden biri Serçe’ydi. Basit küçük serçe. Karısıyla birlikte ağaçtaki bir delikte yaşar ve bazen basit küçük şarkısını söyleyerek kapısında otururdu; o da sahici bir şarkı değildi zaten.” Bu nasıl bir anlatım? “Basit küçük serçe”nin basit ve

küçük olduğuna bizi yazıyla ikna etmesi gerekmez mi yazarın? Sonra, “O da sahici bir şarkı değildi zaten,” diye devam ediyor. Ben, bu metinde şairden (evet, yazarın şair kimliğinden) kaynaklanan pek çok dalgınlık olduğunu düşünüyorum. Mübalağalar, kinayeler, tarizler... Ama hiçbir okurda karşılığını bulmuyor.

Okuduğumuz metinlerin, hikâyelerin bizi gerçekliklerine inandırması gerekir. Tasarlanmışlık, önceden hesaplanmışlık duygusu hissediliyorsa yolunda olmayan bir şeyler var demektir. Metinlerin kendi içinde tutarlılığı, olay örgüsü, diyalogların gelişimi, bunlar okurken rahatsız etmiyor; kurgu rahatsız ediyor. Kurgunun bas bas bağırması belki! Yani yazar sanki bize şöyle sesleniyor: “Birazdan bir kurgu oluşturacağım, bu teknik bir şey, orda değil de devamında görüşürüz!” İşte bu sesi metinden duymak yaralayıcı!

Ted Hughes'un İlk Dünya Hikâyeleri kimin için yazıldığı belli olmayan on anlatıdan oluşuyor. Düşündükleri ile kalbinden geçenlerin uyum içinde olmadığı, bir tasarımın çoğaltılmış hâllerinin değişik hayvanlar üzerinden aktarıldığı soğuk bir kitap olarak okudum ben bu öyküleri.

İlk Dünya Hikâyeleri

Ted Hughes

Resimleyen: Sedat Girgin

Çeviren: Sevin Okyay

Can Çocuk Yayınları, 168 sayfa

DÜNYALI

ARTIK SINIFLARDA!

*Dünyalı'yı sınıflarda nasıl kullanırım diye mi düşünüyorsunuz?
Öğrencilerimle sınıfta farklı neler yapabilirim mi diyorsunuz?*

SİZE HARİKA BİR HABERİMİZ VAR !

Dünyalı'yla Sınıf Etkinlikleri rehberi sizler için ücretsiz!

www.dunyalidergi.com adresinden indirebilir,
info@dunyalidergi.com'a e-posta atarak edinebilirsiniz.

- Çevre
- Güncel Sanat
- Düşünce Balonu

- Laboratuvar
- Teknoloji
- Sağlık

Sınıfta öğrencilerinizle yaptığınız etkinlikleri fotoğraflayıp bize gönderin, yayımlayalım. Ve hediye **kitaplar** kazanın!

DÜNYALI'YI SOSYAL MEDYADA TAKİP ETMEYİ UNUTMAYIN!

 /dunyalidergi

 /dunyalidergi

 /dunyalidergi

“Erkek adam”dan babaya giden yolda...

“Annelik” durumu bugüne dek kimilerince göklere çıkarıldı, kimilerince farklı bakış açılarından eleştirildi. Peki ya babalar? Amerikan toplumu içinden gelen farklı babalık deneyimleri bizi ebeveynlik ve toplumsal cinsiyet rolleri üzerinde tekrar düşünmeye çağırıyor...

“Oğullar oğulluklarından sessizce çekilmesini bilmelidir abiler.”

Ece Ayhan, “Mor Külhani”

Tomas Moniz ile Jeremy A. Smith’in hazırladığı *Radikal Baba* kitabını elime alırmaz Ece Ayhan’ın dizesini, bir çarpıtmayla, “Babalar babalıktan sessizce çekilmesini bilmelidir efendiler,” diye anımsadım. Birkaç yüzyıldır ailenin yeniden üretimi için karın tokluğuna ev içinde çalışan, her türlü şiddet ve aşağılanmaya, değer verilmemeye maruz kalan annelere gitti aklım. Yine babalar sahneye çıktı, sözü aldı ve otoritelerini gösterdiler diye düşündüm. Kitaba geliştirdiğim bu sevimsiz duygu, hemen ilk sayfalarda kitabın editörlerinden Jeremy Adam Smith’in “Cinsiyete ilişkin tüm rollerin hiçe sayıldığı, liberal bir yer olan San Francisco’da bile Liko’nun müzik ve yüzme derslerine giden ve akşamüstü saat beşten önce oyun parkında olabilen tek baba bendim,” deyişini okuduktan sonra yatıştı. Belki, bu kitabın yazarı oğullar, oğulluktan sessizce çekilmiş babalardı.

BİR BABA NEYE BENZER?

İnsanlar kendilerini farklı, özel hissetmeyi severler ama farklı olanı pek sevmeyiz. Gerçekten bir oyun parkında saat beşten önce görebileceğimiz baba sayısı bu kadar az mıydı? İstanbul Göztepe’de bulunan bir oyun parkına gittim, birçok baba vardı. Müzik ve yüzme dersleri alıyorlar mıydı bilemem ama birçoğunun ne radikal ne özel bir havası vardı. Spor giyimli, sıradan beyefendilerdi. Bu parktaki hiçbir babanın, *Radikal Baba*’nın yazarları

gibi, kendini babalık rolünde farklı, ayırık, istisnai hissettiğini sanmıyorum. Birinin bile yazarlarla benzer sorunları paylaştığını düşünemedim.

Habitus Yayınları’ndan çıkan bu esere 25 kişi katkıda bulunmuş. Her biri duygularını, izlenimlerini, düşüncelerini aktarmış. Kitap, “Doğum, Bebekler Ve Yürüme Çağındakiler” ana başlığı altında, ebeveyn olmak istemeyen, muhalif eşcinsel erkek sanatçı Kaith Hennessy’nin bir sperm bağışçısı olarak yaşadığı deneyimi anlatan makalesiyle başlıyor. “Çocukluk”, “Çocukluk ve Ergenlik”, “Anne-Babalık Politikaları: Cinsiyet, Irk, İşbirlikleri, Vizyonlar”, “Radikal Babalarla Röportajlar” gibi değişik bölümler altında yer alan makaleler alışık olduğumuz, kanıksadığımız babalığa ilişkin şeylerden söz ediyor ama anlatılar tanımadığımız sosyokültürel bir çerçeveden geldiğinden, hiç aklımıza gelmeyecek bakış açılarını ve düşünceleri de yansıtıyor. Örneğin, Shawn Taylor çocuğuyla parkın oyun alanında kumların içinde oyun oynadığından insanların onu babadan başka her şeye benzettiklerini anlatıyor. David L. Hoyt kendisinin ev işlerine, karısının dışarıda para işlerine bakmaya başladığı aile sistemi içinden, çocuğunun annesini tercih etmesi sonucu çıkıp nasıl özgürleştiğini hikâye ediyor. Bunlar sadece iki örnek, ana başlıkların işaret ettiği alanlarda kitapta binbir mesel bulmak mümkün.

Tomas Moniz, kitabın girişinde, kitaba kaynaklık yapmış olan *Rad Dad* ve *Daddy Dialectic* adlı blogların “anne baba olmayı politik bir alan olarak ele alıp” bu açıdan keşfetmeye çalıştıklarına, her iki yayının da babalık

konusundaki tartışmaları, “güvenli, apolitik” odak noktasından daha ötelere taşımaya çalıştıklarına dikkati çekiyor. “Pek çok anne ve babanın neden politika ile anne-baba olma kavramlarını bir arada düşünmekten kaçındığını anlıyorum. Bazen çocukların en sevdikleri fastfood restoranına götürmenin yaratacağı sonuçlar üzerine kafa yormak şöyle dursun, onlara akşam yemeği hazırlamak bile öyle gözümde büyüyor ki,” diyor Moniz.

Kitabın kolay okunur, gündelik dile kaleme alınmış yazıları bizi, Amerika’daki başka türlü babaların hem gündelik hayatlarına, duygu dünyalarına hem de politik inançlarına doğru bir yolculuğa davet ediyor. Bu yolculuk Amerikan toplumuna dair, sosyolojik incelemelerde veya Amerikan filmlelerinde bulamayacağımız imajlar edinmemizi sağlıyor ve tabii kafamızda “erkek adam”la özdeşleştirebildiğimiz babaya değin sorularla bitiriyoruz yolu.

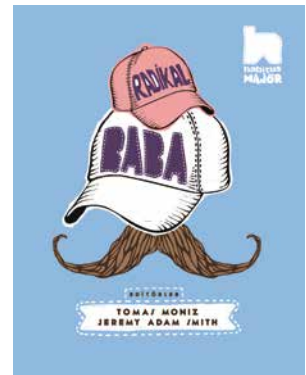
Radikal Baba

Derleyen: Tomas Moniz

Jeremy Adam Smith

Çeviren: Feride N. Öztürk

Habitus Yayınları, 296 sayfa

Milyonları büyüleyen efsane

eşsiz hikâyesi, unutulmaz karakterleri ve
zengin tarihi detaylarıyla tüm kitabevlerinde!

HAYAT
VARSA
KİTABI
VAR
EN İYİLERİ
EPSILON'DA

DIANA
GABALDON

NEW YORK TIMES ÇOK SATANLAR YAZARI

YABANCI

MİLYONLARI BÜYÜLEYEN BİR EFSANE

epsilon®

YABANCI Diana Gabaldon

1945'ten gizemli bir şekilde 1743'e
savrulan bir savaş hemşiresi...
İki ayrı zamanda iki adam...
Claire'in sadakat ve tutku arasına
sıkışan hayat mücadelesi...

Soluğunuzu kesecek
Yabancı, Epsilon'da.

Dizisi

D.SMART

DİZİ KANALINDA

epsilon®

www.epsilonyayinevi.com

T 0(212) 294 46 00 (pbx)

TIKLAYIN, ALIN... kitap365.com

f /EpsilonYayinevi t /EpsilonYayinevi

Can Çocuk Ekim ayında yepyeni kitaplarıyla raflarda!

Yeni Çarşı Caddesi No.74, 34430 Galatasaray, İstanbul
T.: 0212 245 8292 F.: 0212 245 6082
www.canocuk.com canocuk@canocuk.com

<http://www.facebook.com/canocukcom>
http://twitter.com/Can_Cocuk

"CAN ve MİYU"
bant öyküleriyle
facebook sayfamızda...